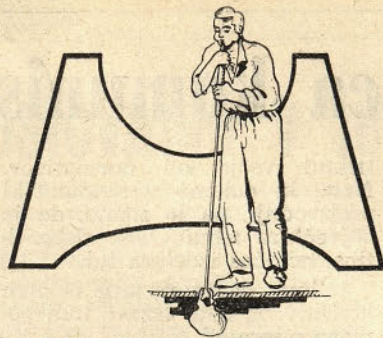

Steklar

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto III

HRASTNIK 5. 3. 1967

Št. 2

Urejuje uredniški odbor: Cvelbar Stanko, Kozole Drago, Racki Viktor, Vračun Viljem, Gec Rado, Gerhard Jože.

Odgovorni urednik: Gerhard Jože.
Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik. — Izhaja stalno na 8 straneh vsakega 5. v mesecu. — Naslov: »Steklar« glasila kolektiva Steklarne Hrastnik, tel. št. 81-622 — interno 19. — Tisk in klišej GP »Celjski tisk« Celje.

KONFERENCA KOMUNISTOV NAŠEGA KOLEKTIVA

Pred dnevi so člani Zveze komunistov našega podjetja obravnavali vso problematiko dela in nalog članov ZK v sedanjem obdobju.

V navedenem poročilu je sekretar tovarniškega komiteja podal osnovne smernice za nadaljnje delo organizacije ZK v podjetju in izven njega. Poročilo je predvsem zajemalo vlogo članov ZK v sedanjem obdobju izvajanja gospodarske reforme, delovne samoupravnega sistema v podjetju in naloge članov ZK, o reorganizaciji in razvoju ZK v podjetju in naloge članov ZK v javnem družbeno-političnem delu članov ZK v podjetju in izven njega. Poleg ostale problematike je bila tudi obravnavana, kako in na kakšen način preprečiti, da se ne ponovi gospodarski položaj podjetja, kakršen je bil v drugi polovici preteklega leta.

Razprava je bila precej obširna. V njej so posamezni diskutanti razpravljali o naslednjem:

Savkovič Ilija: je nakazal problem vloge članov Zveze komunistov pri utrjevanju delavskega samoupravljanja. Kritično je ocenil, da ZK večkrat izgublja na svoji vlogi pri uveljavitvi v organih upravljanja. Nadaljeval je o vprašanju problema skupne-

meljito delati z mladimi člani, in jih tudi usmerjali za pravilno delo.

Klanšek Jože: je predvsem razpravljal o vlogi članov ZK pri uveljavljanju v delu organov upravljanja. Delovanje EE je potrebno pospešiti, jih v razvoju dopolnjevati, predvsem pa urediti odnose med posameznimi EE. Smatral je, če jih drugače ne bomo oživili, jih bomo z delitvijo osebnih dohodkov. Potrebno je pa urediti še vrsto stvari, predvsem % stroškov, urediti normative po obratih, pripraviti teren za postopen prehod. Nadaljeval je, da če hočemo, da bo naš dinar več vreden, bomo morali dobro gospodariti. Tov. Klanšek poudarja, da morajo biti komunisti prvi borci za izpolnjevanje plana v podjetju in da so sposobni v podjetju ljudem tolmačiti problematiko. Delitev sredstev smo si nekako določili 90 % za osebne dohodke, 10 % za sklade. Iz tega sledi, da smo pri delitvi preveč posegli v sklade podjetja. Vedno je potrebno članom kolektiva tolmačiti, ali gre v podjetju dobro ali slabo.

Predvsem je potrebno krepiti vlogo delavskega upravljanja. Zavedati se moramo, da je treba sklenjene pogodbe z našimi odjemalci tudi izvrševati. Velikokrat se te obveznosti prenašajo

ustanavljajo novi obrati, v katerih se bo mlada delovna sila lahko zaposlila.

Kirhmajer Rudi: tudi navaja potrebo po utrditvi delavskega samoupravljanja, prvi pogoj pa je utrditev discipline. Imeli smo več primerov zagovarjanja nediscipliniranih članov kolektiva na CDS, kar smatra, da je nepravilno. Odgovornost posameznikov je treba določiti že s samim pravilnikom in smatra, da je sedanjí že zastarel in da ga je treba nujno dopolniti.

Ne zdi se mu prav, da pri dokončanju III. faze rekonstrukcije, ljudje, ki so se za izvedbo mnogo trudili, niso dobili zasluženega priznanja, ampak nasprotno, bili so grajani, češ da so nabavili stare stroje, kar pa ni res.

Savkovič Ilija: je dal svoj predlog, da bi novi TK ZK razmislil o tem, da bi bile v tovarni samo 2 osn. org. ZK, da bi se lahko problemi bolj temeljito obravnavali in bolj v širino. Naj bi bile osnovne organizacije bolj združene po osnovni dejavnosti.

Šoba Jože I.: nakaže predvsem problematiko okrog odpadka. Predvsem ta nastaja zaradi tega, ker se izdelki pravočasno ne delajo v brusilnici. Tudi skladišče mora gotovo robo tekoče odnašati.

»Večkrat opažam, da naše glasiló o določenih dogodkih ne piše stvarno. Predvsem o problematiki naše mladine. V gotovih primerih imajo zelo slab odnos do brigadirjev. Smatram, da morajo imeti mladi drugačen odnos do starejših članov kolektiva, imeti morajo več spoštovanja.«

Savič Momir: načenja vprašanje članarine v Zvezi komunistov; nekaterim članom še ni jasno, kam in kako se troši članarina. Na to vprašanje je dal odgovor sekretar Občinskega komiteja. Med članstvom se postavlja

vprašanje odgovornosti, da morajo člani ZK vedno povsod odgovarjati za kaj, dočim, kakor nam je znano, komandne vloge ZK ni več. Te nove metode odklanjajo večkrat mlajše ljudi, da bi se priključili v ZK. Nadalje ugotavlja v razpravi, da je zelo malo novih članov ZK iz vrst inteligence, kar je zaskrbljujoče, predvsem v našem kolektivu.

Matko Franc: nadaljuje vprašanje idejnosti članov ZK, predvsem mora biti jasno vsakemu novo sprejetemu članu, kaj bo moral delati kot član ZK in kakšen bi moral biti. Smatra, da so člani ZK na vodilnih delovnih mestih preveč angažirani, dočim se pri večini ostalih članov ZK tega ne občuti. Poudarja nadalje,

Sekretar TK ZK daje svoje poročilo

da bi se morali komunisti vse bolj angažirati med kolektivom, kajti javnost delovanja ZK je odvisna od angažiranosti vsakega posameznika.

(Se nadaljuje na 2. strani)

Delovno predsedstvo na konferenci ZK steklarne

ga dela članov ZK, večkrat se dogodi, da se eno sklepa, drugo dela, kar je nepravilno. Ko je govoril o sprejemu novih članov v ZK, je poudarjal potrebo sistematičnega sprejemanja mladih, vendar po sprejemu je treba te-

z enega zasedanja CDS na drugega, kar pa ni pravilno.

Vedno moramo gledati predvsem komunisti, gospodarjenje z vidika ekonomičnosti, predvsem pri zaposlovanju nove delovne sile. Gledati, da se v okviru občine

Ob mednarodnem prazniku žena - 8. marcu

čestitajo vsem članicam našega kolektiva samoupravnih organi družbene organizacije in uredniški odbor

»Steklarja«

Konferenca komunistov našega kolektiva

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mlinar Martin: premalo razpravljamo in se udeležujemo razprav v kolektivu, predvsem kadar gre za važne odločitve v kolektivu ali komuni. Nadalje nava- ja problematiko v zvezi z izvajanjem gospodarske reforme. Z izvajanjem reforme se bomo srečali pri vskladitvi proračun- ske potrošnje. V današnjem času komunisti izgublamo določene pozicije. Reforma bi morala biti povsod in ne samo v okviru ob- čine. Velikokrat se preveč pusti- mo kritizirati od nekkih ljudi, ki nimajo nič skupnega z današ-

trikrat večja od normativov. Nam, ki delamo v avtomatski proizvodnji, pa je znano, da je največkrat temu vzrok slaba li- tina, netočna izdelava itd.

Želimo, da to razume celoten kolektiv, in nam težave tudi po- maga odpraviti.

Bevec Justi: pripominja, da ne bi bilo pravilno, da bi se 5 os- novnih organizacij združilo v eno, to bi gotovo slabo vplivalo na nadaljnje delo organizacije v tovarni. Dalje je predvsem važno, da se člani ZK izobražujejo, ker bodo le tako sposobni javno na- stopati in se uveljavljati v kolek-

tuacijo na tržišču se je spreme- nil tudi plan izvoza, tako da je postavljen na 1.800.000 \$, naloga pa bo, da se plan preseže.

V sedanjem obdobju je najva- žnejše za kolektiv, da polaga ve- liko pažnjo po vprašanju zapo- slenosti tako, da se dela na tem, da bo dela dovolj za vse člane kolektiva.

V nadaljevanju razprave je bi- lo podanih več predlogov o bodo- čem organiziranem delu članov ZK v podjetju. Predlog je, da bi se združile vse osrbovne organiza- cije notranjega obrata v eno or- ganizacijo. V bodočem delu bo pa potrebno, da se bodo komuni- sti bolj javno uveljavljali in tudi nastopali na sestankih ali v kolektivu ali izven njega.

Svoj prispevek k razpravi je dal tov. Orožen Marjan, član CK ZKJ in sedanjí sekretar področ- nega komiteja za Zasavje, kakor tudi tov. Prosenč Anton, sekre- tar Občinskega komiteja ZK Hrastnik.

Izvoljen je bil Tovarniški ko- mite ZK Steklarne, za sekretarja pa tov. ing. Tušar Jože.

Tov. SOBA JOZE med diskusijo

Kako smo zaključili poslovanje v letu 1966

Upravni odbor in centralni delavski svet sta na dan 13. febru- arja 1967 obširno razpravljala o rezultatih poslovanja, doseženih v letu 1966. V tem članku želimo s temi podatki seznaniti vse čla- ne kolektiva.

V teku leta smo članstvo me- sečno obveščali o rezultatih po- slovanja v časopisu ali na oglas- nih deskah in zato bo tu podano nekakšno zbirno poročilo.

STANJE ZAPOSLENEGA OSEBJA

Stanje zaposlenih je v drugi polovici leta naglo naraščalo in doseglo konec oktobra 1743 oseb v stalnem delovnem razmerju, od tega 879 moških in 864 žensk. V planu je bilo predvideno, da bo- mo imeli pri polnem izkorišča- nju novih avtomatov 1731 zapo- slenih in v II. polletju preteklega leta je bila ta številka v pov- prečju tudi dosežena.

Za leto 1967 predvidevamo 1750 zaposlenih, skupaj z delavci na tretjem IS-avtomatu. Po sklepu organov upravljanja to število ne sme biti preseženo.

PROIZVODNJA

Zaradi težav in zakasnitve pri dokončavanju rekonstrukcije to- varne so bile nove kapacitete zgrajene z dokajšnjo zamudo. Začetniškimi težavam pri novi avtomatski proizvodnji se je pri- družila še neizkušenosť persona- la, razni izpadi energije, okvara elektromotorja pri kompresorju in prekomerna poraba modelov, ki smo jih morali zaradi neod- govarjajoče domače litine celo uvažati. V remontu so bile štiri kadne peči in sicer D, B, C in F.

V planu za leto 1966 smo pred- videli, da bosta IS-avtomata za- čela obratovati v začetku maja 1966, dejansko pa sta začela prvi junija, drugi pa julija 1966. Avto- mat H-28 in stiskalnica bi po pla- nu morala začeti obratovati v

začetku septembra 1966, prve iz- delke iz stiskalnice pa smo dobili v oktobru, iz avtomata H-28 pa novembra 1966. Zmogljivosti no- vih dveh talilnih peči in avtoma- tov so bile v povprečju izkorišče- ne s približno 60%. Iz navedenih razlogov je stari obrat izpolnil svoj proizvodni plan s 97,64%, novi avtomatski obrat pa samo s 38,40%.

Čimprej je potrebno dokončati investicije ter doseči maksimal- no korišćenje novih kapacitet, urediti garderobe ter usposobiti in urediti novo slikarnico.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Velika nihanja v proizvodnji so povzročila nihanja tudi pri prodaji. Največji problem v pro- daji je nastal pri preskrbovanju farmacevtske industrije s stekle- nicami za antibiotike, ker smo izpolnjevali le 50% pogodbenih obveznosti do teh kupcev. Skozi vse leto smo bili deficitarni pri kozarcih za gostinstvo in imeli reven asortiman izdelkov za ši- roko potrošnjo. Le pri prodaji razsvetljavnih teles smo imeli boljši asortiman in tudi pogodbe smo primerno izpolnjevali.

Hrvatska z delom Bosne ter Srbije z Vojvodino so bili — ka- kor prejšnja leta — najmočnejši potrošnik našega blaga za široko potrošnjo in razsvetljavnih teles. Slovenija je vzela okoli 35% na- še celotne proizvodnje. Prodajnih cen in prodajnih pogojev tekom preteklega leta nismo menjali, tako da je bila nabavna cena ste- klenih izdelkov pri naših kupcih konstantna.

PRODAJA IN TUJA TRZIŠČA

Na tuja tržišča smo plasirali za 1.694.246 \$ naših izdelkov, kar je za 17,82% več kot v letu 1965. Plan izvoza je bil dosežen s 97,84%, ker je bilo za 37.000 \$ manj izvoženega od planiranega, (Nadaljevanje na 3. strani)

Direktor tov. KLANŠEK med razpravo na letni konferenci

njim razvojem. Naša afirmacija je predvsem možna v tem, da javno nastopamo in da se bori- mo proti vsem napakam, katere se pojavljajo pri našem vsakda- njem delu.

Cigeljak Božo: nakazuje pred- vsem probleme, ki se pojavljajo pri novi avtomatski proizvodnji. Navaja probleme, ki se dajo hitro odpraviti, in napake, katere so objektivnega značaja. Pri pro- izvodnji se predvsem opaža sla- ba kadrovska zasedba; izgleda, da se je polagalo premalo paž- nje na vzgojo kadrov pri avto- matski proizvodnji. Drugi pro- blem je pa neurejenost zaradi modelov. Ugotavlja, da je poraba modelov in orodja dva ali celo

tivu in izven njega.

Vsi člani ZK kakor tudi ostali člani sindikata bodo morali vla- gati več svoje osebne energije, da se pospeši delo samoupravnih

SAVIČ MOMIR med razpravo

organov, predvsem delo po EE. Smatrajo, da je v sedanjem ob- dobju zavora za dobro delo EE predvsem v tem, da niso urejeni normativi stroškov, odpadka itd. Razprava urejevanja pravil- nika o delitvi osebnih dohodkov je pokazala, da mora biti to ena od glavnih nalog, kajti neureje- nosť v tem pogledu vpliva na razpoloženje v podjetju. Predla- gajo, da se gre na delitev po EE, če ni možne druge rešitve. Do- sedanji predlog je, da gremo s 1. majem na uveljavljanje EE v podjetju. Pri realizaciji tega bo- do morali člani ZK nuditi vse- stransko razumevanje in pomoč.

V razpravi je bil dan tudi pou- darek na realizacijo plana v letu 1967. Z ozirom na dosedanjo si-

Prvi je začel diskutirati SAVKO- VIČ ILIJA

Kako smo zaključili poslovanje v letu 1966

(Nadaljevanje z 2. strani)

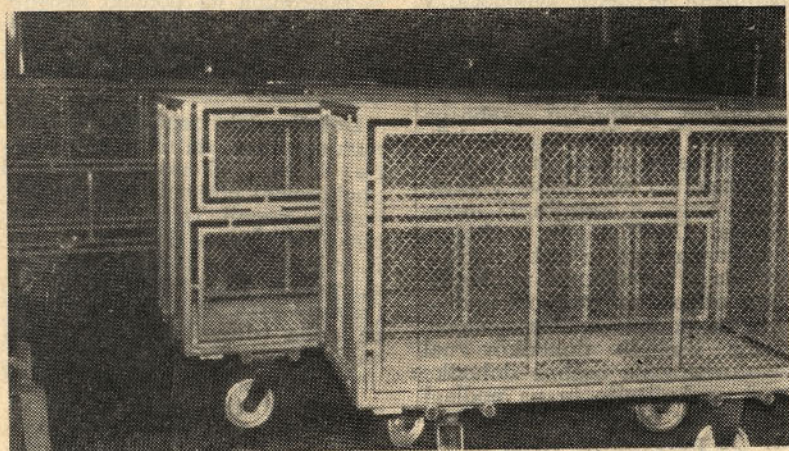
CELOTNA PRODAJA

kajti izpada v poletnih mesecih — kljub dobremu izvozu v zadnjih mesecih — ni bilo mogoče nadoknaditi. Najmočneje, tj. s 66%, je bila v izvozu zastopana Zapadna Nemčija. Naša težnja je v tem, da bi bile v izvozu močnejše udeležene druge dežele s čvrsto valuto, predvsem ZDA, tam bo treba trg še posebno dobro raziskati.

Minulo leto nam je nakazalo še nekatere nove probleme pri izvozu, predvsem pri njegovi rentabilnosti. Lastne cene naših izdelkov namreč tako hitro rastejo, da jih v nekaterih primerih že ni bilo mogoče pokriti s prodajnimi cenami ali pa so dosegle mejo rentabilnosti. V povprečju pa je naš izvoz zelo rentabilen in zaradi sedanjega obsega proizvodnje tudi nujno potreben. V nadaljnjem vodenju naše poslovne politike bomo morali posvetiti vso skrb analizi asortimana ter proizvodnjo zelo hitro prilagajati nastalim spremembam.

PROIZVODNI ODPADAK

Kljub sklepu organov upravljanja, da je nujno proizvodni odpadki zmanjšati, tu nismo dosegli izboljšanja, kajti leta 1965 je znašal odpadki po komadih (brez avtomatov, tj. tudi brez KS-6, Schwarzkopfov) 18,58%, planiran za leto 1966 je bil v višini 18,50%, dejanski pa je dosegel 18,95%.

Vedno večja proizvodnja zahteva vse več transportnih vozičkov, ti so izdelani v naših delavnicah

Proizvodnja na novih avtomatih je bila v uvajanju, takorekoč poskusna in zato je bil tudi odpadki nenormalno visok. Z dobrim obvladanjem strojev in popolnim izkoriščanjem njihovih kapacitet bo tudi proizvodni odpadki normalen. To so potrdili tudi podatki o proizvodnji na IS-avtomatih v nekaterih dneh letošnjega leta, ko je bilo dnevno proizvedeno od 180 do 200 tisoč komadov, od tega je bilo izvršeno le 5% do 8% izdelanih komadov. Največji rezultat v pogledu zmanjšanja odpadka pa si obetamo od ureditve notranjega transporta, ki je predviden za letošnje leto in pa od usposobitve novega skladišča gotovih izdelkov. Člani kolektiva pa bodo morali skrbeti za boljši red v vseh oddelkih tovarne, kar bo tudi lahko vplivalo na zmanjšanje odpadka.

Pri prodaji po vrednosti želimo poudariti, da zavzema prodaja razsvetljavnih teles iz polavtomatov (skupina MDR) vedno vidnejše mesto. Ta skupina je skupaj s skupino RDBO predstavljala polovico celokupne prodaje.

Plan prodaje izdelkov »starega obrata« je bil dosežen z 91,38%, prodaja izdelkov iz avtomatov pa je dosegla le 32,37% planiranega in to že iz navedenih razlogov.

Kljub temu, da prodajnih cen nismo spreminjali, smo po kilogramih dosegli nekoliko boljše prodajno ceno od leta 1965 in tudi nekoliko višjo od planirane, k čemur je pripomogla sprememba asortimana proizvodnje in prodaje. Komercialna služba bi morala uvesti dobro sodelovanje s steklarnama v Rogaški Slatini in Rogatcu.

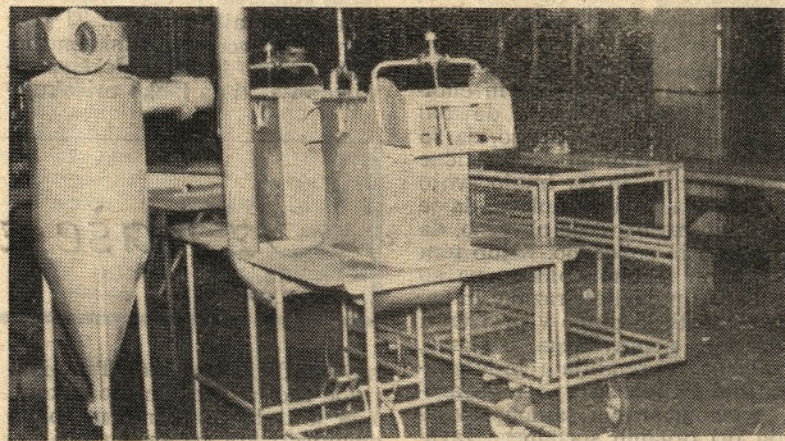
UVOZ SUROVIN IN REPROMATERIALA

V svojem proizvodnem procesu porabljamo samo domače surovine in material, uvažamo pa le tisti material, ki se doma ne izdeluje v zahtevani kakovosti. V preteklem letu smo uvažali pepeliko, jedavec, cinkovo belilo, steklarske pipe in nabiralna železa, ognjeodporni material, šamotne lonce, glino, barve in drug material za dekoriranje, diamantne svadre ter razno orodje in zelo veliko rezervnih delov.

Celokupen uvoz je znašal

Fiksni stroški, tj. amortizacija, razne obresti, investicijsko vzdrževanje, razni prispevki, stroški HTV in podobno, predstavljajo četrtno vseh stroškov in zato bistveno vplivajo na lastno ceno ene tone proizvodnje. Iz tega razloga je zelo važno tudi čim višje doseganje fizičnega obsega proizvodnje. To se je zelo dobro pokazalo v decembru, ko smo vskladiščili največ. Kljub izredno visokim stroškom v tem mesecu pa je bila lastna cena na enoto bistveno nižja od drugih mesecev. Zato bo potrebno prizadeva-

V letnem planu za 1966 je bila določena delitev čistega dohodka po mesecih v različnih razmerjih, pač glede na začetek in uspeh obratovanja nove avtomatske proizvodnje. Povprečna letna planska delitev pa je znašala 66,18% za bruto osebne dohodke in 33,82% za bruto sklade. Glede na nedoseganje plana proizvodnje in druge finančne pokazatelje smo po sklepu centralnega delavskega sveta delili čisti dohodek v razmerju 78,2% : 21,8%. Za pokritje izplačanih osebnih dohodkov smo porabili 83,19%

Na sliki novi stroji za žigosanje kozarcev — avtomatične proizvodnje izdelane v naših delavnicah

nje celotnega kolektiva, da bodo mesečni plani proizvodnje tudi doseženi.

Težave, s katerimi se je kolektiv srečeval tekom preteklega leta, posebno pa še pri uvajanju nove avtomatske proizvodnje, so povzročile, da predvidena stopnja rentabilnosti (razlika med lastno in prodajno ceno — profit) v višini 18,70% ni bila dosežena, pač pa smo dosegli samo 7,37%. To je seveda imelo močan vpliv na končni rezultat poslovanja.

RAZDELITEV CELOTNEGA DOHODKA

Na podlagi vseh podatkov o proizvodnji, prodaji na domačem trgu in izvozu ter o stroških smo zbrali celoten dohodek v višini 6,09 milijard S-din, planiran pa je bil v znesku 7,39 milijarde, dosežen je bil torej z 82,4%. Pri tem smo upoštevali tudi neplačane fakture konec leta v višini 552 milijonov S-din, kar predstavlja samo 8,4% letne realizacije in se lahko smatra za lep uspeh.

Po odbitku poslovnih stroškov, prometnega davka in tovarnin smo dosegli čisti dohodek v višini 2,72 milijard S-din, planiran pa je bil v znesku 4,09 milijard S-din, doseganje znaša 66,6%.

čistega dohodka, ostanek pa predstavlja bruto sklade. To delitev čistega dohodka je centralni delavski svet potrdil na zasedanju dne 13. 2. 1967.

V letu 1966 smo dosegli vsega 397 milijonov S-din neto skladov. Ta sredstva skupaj z amortizacijo iz tekočega leta ne bodo zadoščala za dokončanje investicije in za kritje vseh anuitet, ki bodo zapadle v plačilo leta 1967 in znašajo skupaj 1,08 milijarde S-din. Iz tega razloga smo že zaprosili Splošno gospodarsko banko v Ljubljani, da nam preloži plačilo anuitete v znesku 300 milijonov S-din iz leta 1967 na leti 1969 in 1970. Prav tako smo zaprosili naše kupce, da podaljšajo svoje depozite v skupnem znesku 196 milijonov S-din vsaj še za leto dni. V kolikor nam dosežani kupci — deponenti sredstev ne bi mogli ugoditi, si bomo morali sredstva poiskati drugje.

V letu 1967 čakajo kolektivne velike in odgovorne naloge, od katerih so glavne: doseči maksimalno koriščenje novih avtomatov in izpolnitev proizvodnega in finančnega plana za leto 1967.

Z vsestranskim sodelovanjem, razumevanjem, prizadevanjem in disciplino bomo te naloge tudi izpolnili.

Heda Korbar

237,307 \$, od tega 88,66% iz zapadnih držav, ostalo pa iz vzhoda. Odnos uvoza napram izvozu znaša 14,01%.

STROŠKI POSLOVANJA IN LASTNA CENA PROIZVODNJE

Podatki o poslovnih stroških so zelo obširni in zato tu ne moremo navajati podrobnosti, pač pa bi se omejili samo na najvažnejše. Za 11.877 ton vskladiščanih izdelkov smo porabili 20.214 ton raznih surovin. Količinska poraba surovin je bila za 28,20% višja od leta 1965. Upoštevaajoč navedeno količinsko povečanje porabe surovin in pa zvišanje nabavnih cen ugotovimo, da je bila poraba surovin in osnovnega materiala vrednostno za 30,35% višja od leta 1965 in to pri 14,50% zvišanju fizičnega obsega proizvodnje leta 1965.

Ob mednarodnem praznovanju žena - 8. marca čestitamo vsem ženam Hrastnika

Krajevna organizacija SZDL
Hrastnik - spodnji del

Spremembe na področju socialnega zavarovanja

Socialno zavarovanje obsega tri pomembne panoge, in sicer:

- zdravstveno zavarovanje,
- pokojninsko zavarovanje in
- invalidsko zavarovanje.

V zadnjem času se med člani delovne skupnosti kakor tudi v posameznih organih v občinskem merilu, kakor tudi v ostalih družbeno ekonomskih skupnostih razpravlja o vseh teh treh področjih, za katera pa je zlasti zainteresiran zavarovanec, tako tisti, ki je neposredno zaposlen, in tisti, ki je zavarovanec na podlagi sorodstva ali družine.

V preteklosti smo na področju socialnega zavarovanja nudili kategorije pravic in enotnosti, s čimer smo to dejstvo poudarjali z utemeljitvijo, da so te pravice rezultat socialistične demokracije in da imajo svojo osnovo v ustavi, ki določa, da je socialno zavarovanje obvezno, da je enoto in solidarno. Kljub tem stališčem in tem oblikam pa so se začele pojavljati razlike in nepravilnosti, ki pa so v prvi vrsti rezultat nepravilnega sistema, stalnega spreminjanja in v prejšnjih aktivnosti vpliva zavarovancev na sistem samoupravljanja pri organih socialnega zavarovanja.

V okviru družbenih dejavnosti pa je socialno zavarovanje tisto, ki za potrebe varstva zavarovancev angažira največ sredstev. Zaradi tega pa bi se ob uveljavitvi družbene reforme morala ta dejavnost vključiti v napore za stabilizacijo in za pravilno ureditev plačevanja prispevkov ter enakomernejšo in enotno realizacijo pravic zavarovancev. Ne more se sicer trditi, da predvidene in morda že obstoječe spremembe niso odraz reforme, toda vsekakor se je ta reforma pričela pri zavarovancu kljub temu, da bi se morala pričeti v celoti in da bi morali organi predhodno bolj realno, natančneje, skupno z zavarovancem določiti sistem, ki bo bolj stimulatивно vplival na uveljavitev kakor tudi na odločanje o pravicah iz naslova socialnega zavarovanja.

Delovne organizacije kot celote bodo prevzele na svoje breme določene del nadomestil osebnega dohodka ob nezmožnosti za delo, da bi bile tako neposredno spodbudneje k naporom za znižanje izostankov z dela, kar gre v prvi vrsti v njihov prid, znižuje pa tudi stroške za denarne datjave zdravstvenega zavarovanja.

V pokojninskem zavarovanju napor za stabilizacijo potrošnje niso tako vidni, če se vzporedno z njimi ne spremenijo predpisi o pravicah, ki jih sedaj urejajo zvezni zakoni. Vsi pa smo lahko opazili, da prav zaradi teh predpisov potrošnja v zadnjih letih močneje raste, kot pa jo prenese naše narodno premoženje. Podobno je v invalidskem zavarovanju. Le otroški dodatki kažejo vsa leta sem stalno padanje svoje udeležbe v narodnem dohodku, kar ni čudno, saj se ta sistem več kot deset let ni spremenil, je pa že sam po sebi kot varstveni sistem danes skoraj neučinkovit. V teh panogah socialne varnosti subjektivni momenti nimajo takega vpliva in posledic kot

npr. v zdravstvenem zavarovanju. Zaradi tega tudi ne morejo priti do izraza subjektivni stimulatívni ukrepi, temveč so potrebne prilagoditve pravnega sistema teh panog. Prvo stopnjo takega prilagajanja predstavljajo spremembe v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki naj pripeljejo do umiritve dotoka upokojencev, ki je sedaj nad normalo, ker sedanje izjeme v sistemu bolj kot pa sistem sam ustvarjajo pogoje oziroma celo silijo ljudi, da iz delovnega procesa odhajajo v pokoj. Ti prvi ukrepi so uvod v novi sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ga lahko pričakuje-

Iz naše zakonodaje

mo morda že leta 1967. Prav isto pa je tudi z otroškim dodatkom, kjer je treba potrošnje ne toliko zmanjšati kot pa prilagoditi dejanskim potrebam našega delovnega človeka, predvsem zaposlene matere, tako da bi imela poleg denarnih na voljo tudi ustrezne naturalne varstvene ukrepe za svojega otroka.

V izvajanju ukrepov gospodarske reforme na področju socialnega zavarovanja je naložena posebna odgovornost samoupravnim organom vseh skupnosti. Nič manjša pa ni odgovornost same službe, ki se vključuje v reformo z izvajanjem ukrepov v strokovnem in administrativnem delu. Ta sicer ne daje finančno gledano tako velikih rezultatov kot omejitvev potrošnje v skladih, iz katerih pokrivajo pravice, zaradi tega pa ni nič manj pomembna.

Samoupravni organi lahko pričakujejo več kompetenc na vseh področjih. S tem prevzamejo tudi neprimerno večjo odgovornost, kot so jo imeli poprej, ko je bilo vse ali vsaj večina določena s predpisi. Ko pa bo tako, bo seveda vsebina dela samoupravnih organov skupnosti bistveno drugačna. Postala bo v pravem smislu ustvarjalna. To pa zahteva na eni strani tesnejšo povezanost samoupravnih organov socialnega zavarovanja z zavarovanci in delovnimi organizacijami, ki bodo plačniki prispevkov, na drugi strani pa večjo odgovornost za opravljeno delo vseh izvajalcev socialnega zavarovanja, to je zavodov za socialno zavarovanje in zdravstvenih zavodov.

V 1967. letu pričakujemo izpopolnjen sistem zdravstvenega zavarovanja, o katerem se že veliko razpravlja. Ta sistem naj bi dal dokončno podlago in pravno osnovo za prej opisane odnose. Ta novi sistem pa bo lahko zaživel, če ga bomo sprejeli vsi brez rezerve in začeli ustvarjati pogoje za njegovo delovanje že sedaj. Pri tem sedanji ali pa malo dopolnjeni sistem ni ovira, potrebno je le, da gremo na de-

lo s prepričanjem, da smo dolžni storiti vse, kar v socialnem zavarovanju more prispevati k stabilizaciji potrošnje in s tem k realizaciji gospodarske reforme.

Zvezna skupščina je konec lanskega leta sprejela vrsto zakonov s področja socialnega zavarovanja. Tako so bili spremenjeni oziroma dopolnjeni predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, dalje o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja, o otroškem dodatku in zdravstvenem zavarovanju. Sprejela je tudi zakon o najvišji meji, ki jo smejo doseči stopnje prispevkov za vse panoge socialnega zavarovanja v letu 1967, zakon o kritju primanjkljajev skladov socialnega zavarovanja za leto 1966 in zakon o spremembi temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Slo je torej za zelo obsežno in pomembno zakono-

dajno dejavnost na tem področju v času povečanih prizadevanj za dosledno izvajanje gospodarske reforme. Z omejenimi predpisi se v reformna prizadevanja izdatneje vključuje tudi socialno zavarovanje z brezpogojno zahtevo, da se izdatki vskladajo z dohodki, doseženimi na podlagi predvidene delitve narodnega dohodka, oziroma konkretnije povedano: z našimi današnjimi ekonomskimi možnostmi.

V tem sestavku bomo obravnavali spremembe in dopolnitve v zdravstvenem zavarovanju delavcev, sprejete konec lanskega leta in uveljavljene v začetku leta 1967 z zakonom o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur. list SFRJ, št. 52/66 z dne 31. 12. 1966). Zakon je začel veljati osmi dan po objavi, to je 8. januarja 1967.

Zakon prinaša največje in najpomembnejše novosti pri nadomestilih osebnega dohodka in pri določanju prispevka zavarovanih oseb k stroškom za posamezne oblike zdravstvenih storitev. Druge spremembe so manjše in tudi ne tako pomembne za zavarovance oziroma skupnosti socialnega zavarovanja.

Spremembe v pokojninskem zavarovanju

Med novimi zakoni, ki jih je sprejela zvezna skupščina, so tudi spremembe glede pokojninskega zavarovanja, ki so pričele veljati 14. 1. 1967. Pred spremembami je zakon omogočal v prehodnih določbah posameznim zavarovancem, da se upokojujejo po prej veljavnih predpisih, to je po ugodnejših pogojih in po enoletnem povprečju osebnega dohodka. Posledica tega je bila nesorazmeren porast števila upokojencev, saj smo dobili v Jugoslaviji samo v zadnjih 15 mesecih nad 110.000 novih upokojencev. Razen tega je treba upoštevati, da si je velik del upokojencev z ozirom na možnost upokojitve na podlagi enoletnega povprečja osebnih dohodkov znal zagotoviti višje osebne dohodke pred upokojitvijo in na podlagi tega višje pokojninske prejemke. Iz povedanega sledi, da bo potrebno v celoti spremeniti sistem pokojninskega zavarovanja, in sicer tako, da bodo zavarovanci-upokojenci v enakem ekonomskem položaju ne glede na čas odhoda v pokoj. V današnjih razmerah pa obstojijo taka nesorazmerja, ki vzbujajo splošno nezadovoljstvo, strah pred stalnimi spremembami, kar znatno vpliva na delovno sposobnost delovnega človeka, ki se pripravljajo, da odide v pokoj.

Ukinjena je možnost, da se zavarovanci upokojujejo pred izpolnitvijo pogojev za redno pokojnin, ne da bi se uporabile določbe o predčasni upokojitvi, če izpolnjujejo določene pogoje glede starostne in pokojninske dobe. To je bila tako imenovana predhodna upokojitev, ki je bila določena z naslednjim:

— zavarovanci so pridobili pravice do starostne pokojnine, v kolikor so izpolnjevali naslednje pogoje:

— v letu 1966 36 let pokojninske dobe in 56 let starosti;

— v letu 1967 37 let pokojninske dobe in 57 let starosti.

V teh primerih se je odmerila pokojnina na podlagi zavarovalne dobe in se niso odzemali odstotki za starost do 60 leta, kot je to določeno za predčasno pokojnino.

Določbe teh pogojev so spremenjene tako, da se zavarovanci po 14. 1. 1967 ne morejo več upokojevati pod takimi — ugodnejšimi pogoji. To pomeni, da se lahko delavec — delavka upokojuje v kolikor so izpolnjeni splošni pogoji, to je, da ima 40 let (zavarovanka 35 let) zavarovalne dobe (delovna doba, posebna doba) ne glede na starost.

V kolikor pa delavec še ni star 60 let, ima možnost, da se upokojuje po tako imenovani predčasni pokojnini. Pogoji za upokojeitev po predčasni pokojnini pa so v tem, da mora zavarovalec izpolnjevati pogoj starosti 55 let (50 let) in da ima vsaj 35 let (30 let) številne zavarovalne dobe. Vendar se v tem primeru izračunava pokojnina glede na zavarovalno dobo zniža za ustrezajoče procenete, in sicer glede na manjkajočo starost do 60. leta za vsako leto po 3 ali 4 procenete. V praksi to pomeni, da se bo zavarovancu, ki bi se upokojil s 55 leti starosti in 35 let pokojninske dobe, znižala odmerjena pokojnina za 5 krat 4 odstotke, to je za 20%. Če se še upošteva, da se pri odmeri pokojnine šteje obdobje zadnjih 5 let pred upokojitvijo (sicer se osebni dohodki revalorizirajo), bo zavarovalec vseeno dobro premislil in je prav da premisli, preden bo odšel pod takimi pogoji v pokoj. Za primer naj vzamemo, da je imel zavarovanec v povprečju v zadnjih 5 letih 100.000 S-din (Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

povprečnega osebnega dohodka, bo imel ob izpolnjeni pokojninski dobi 40 let 85.000 S-din pokojnine. V kolikor pa bi odšel v pokoj po določenih predčasne pokojnine bi imel naslednje zneske:

35 let zavarovalne dobe, 55 let starosti — 60.000 S-din

Spremembe v invalidskem zavarovanju

Podobno kot v pokojninskem zavarovanju tudi v invalidskem zavarovanju nov zakon ni prinesel bistvenjših strokturnih sprememb v sistemu, temveč lahko govorimo o popravkih, ki pa bodo bistveno vplivali na zavarovanje.

Od 14. 1. 1967 dalje se prizna pravica do invalidnine samo zavarovancem, pri katerih je nastala telesna okvara zaradi nesreče pri delu ali zaradi poklicne bolezni. Po prejšnjih predpisih se je ta invalidnina priznala zavarovancu tudi zaradi bolezni.

Glede prejetja dodatka za pomoč in postrežbo je določeno, da gre ta dodatek delovnemu invalidu v času, dokler se nahaja v bolnišnici ali kakšnem drugem stacionarnem zavodu, samo prvih 30 dni, potem pa se mu ustavi.

Delovnim invalidom, ki so pridobili pravico do poklicne rehabilitacije, pravico do oskrbnine od dneva pridobitve pravice do rehabilitacije oziroma dneva napotitve kakor tudi med rehabilitacijo, na katero so bili poslani, v višini 90 % za čas med rehabilitacijo, do dneva napotitve na rehabilitacijo pa se izplačuje oskrbnina v višini 90 % samo zavarovancem, pri katerih je nastala invalidnost zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni. Če je nastopila invalidnost zaradi bolezni ali nesreče izven dela mu gre oskrbnina od 60 — 90 %, kar določi republiška skupščina socialnega zavarovanja.

Spremenjena je določba, ki daje zavarovancu pravico izplačevanja nadomestila zaradi manjšega dohodka na drugem delu. Višina nadomestila zaradi manj-

38 let zavarovalne dobe, 55 let — 63.000 S-din.

Za vodenje postopka in izdajo odločb o pokojninski dobi so pristojni zavodi za socialno zavarovanje. Poudariti je treba, da se dokazuje pokojninska doba — zavarovalna doba s pričami in bo ta rok potekel 31. 12. 1967. Po preteku tega roka ne bo več mogoče dokazovati s pričami.

Še ga dohodka na drugem delu bo določila republiška skupnost socialnega zavarovanja, ker zakon vsebuje le okvirne določbe. Osnova za odmero nadomestila je razlika med valoriziranim povprečnim osebnim dohodkom, ki ga je dosegel zavarovanelec v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala invalidnost, in med povprečnim osebnim dohodkom, ki ga je dosegel zavarovanelec v letu, v katerem je bil razporejen po nastopu invalidnosti na drugo delovno mesto. Delovnim invalidom, pri katerih je nastala invalidnost kot posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, gre nadomestilo zaradi manjšega osebnega dohodka v višini polnega zneska navedene razlike.

Za vse druge delovne invalide pa določi višino republiška skupnost socialnega zavarovanja. Višina ne sme biti manjša od 50 % te razlike, upoštevajoč pri tem dolžino pokojninske dobe, zavarovanečev starost in druge kriterije. Če delovni invalid na novem delovnem mestu ne bi dosegel normalnega učinka, ki je predviden za to delovno mesto in doseže nižji osebni dohodek, se mu zmanjšuje znesek nadomestila v sorazmerju kakor se mu je zmanjšal osebni dohodek zaradi nedoseganja normiranega učinka.

Delovne organizacije imajo tudi dolžnost, da obdržijo na delu oziroma da sprejmejo na delo delovnega invalida, pri katerem je nastala invalidnost v času, ko je bil pri njej v delovnem razmerju. S tem v zvezi delovna organizacija tudi nosi vse stroške v zvezi z zaposlovanjem teh invalidov.

v naši zakonodaji, saj na primer že nekaj časa plačujemo pavšalni prispevek za zdravila, ki jih dobimo na recept, in plačujemo del stroškov za neobvezna cepjenja. Vendar je bil doslej prispevek zavarovanih oseb k stroškom za posamezne zdravstvene storitve le izjema, medtem ko se zdaj po spremenjenih predpisih v zakonu daje komunalnim in republiškim skupnostim socialnega zavarovanja večja možnost za določanje prispevka zavarovanih oseb k stroškom posameznih zdravstvenih storitev, v nekaterih primerih pa so celo dolžne določiti prispevek k stroškom. Zakon namreč pravi v novem 35. členu, da skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja lahko ZA USMERJANE IN RACIONALNEJŠO UPORABO ZDRAVSTVENIH STORITEV določi, da zavarovane osebe poleg tega, da prispevajo za zdravila in imunizacijo (po 33. členu), morajo prispevati k stroškom tudi pri uporabi posameznih drugih oblik zdravstvenih storitev, obseženih v prvem do petem odstavku 31. člena. O prispevku zavarovanih oseb k stroškom za zdravstvene storitve govori tudi spremenjeni temeljni zakon o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja v 88. členu.

Po tej določbi je namen tega prispevka, DA BI SE RACIONALNO IN EKONOMIČNO UPORABLJALA SREDSTVA, NAMENJENA ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO, in poraba skladov zdravstvenega zavarovanja uspešneje usklajevala z dohodki, ki se zagotavljajo z osnovnimi in dodatnimi prispevki. Če združimo tiste določbe obeh zakonov, ki govorijo o namenu prispevka zavarovanih oseb k stroškom zdravstvenih storitev, potem moramo ugotoviti, da je namen tega prispevka usmerjanje in racionalnejša uporaba zdravstvenih storitev ter racionalna in ekonomična uporaba sredstev zdravstvenega zavarovanja. Ko govorimo o tem prispevku in ko ga skupščina socialnega zavarovanja uvajajo v določenih primerih in postavljajo njegovo višino, moramo imeti pred očmi namen, ki ga je temu prispevku dal zakonodajalec. Če upoštevamo namen, zaradi katerega se lahko uvaja prispevek zavarovanih oseb k stroškom posameznih zdravstvenih storitev, potem je določitev prispevka umestna samo tam, kjer bo prispevek lahko vplival na racionalno uveljavljanje posameznih oblik zdravstvenega varstva in s tem posredno tudi ekonomično uporabo sredstev zdravstvenega zavarovanja. To pa je predvsem v tistih primerih, ko zdravstveni delavci menijo, da brez potrebe uveljavljamo posamezne oblike zdravstvenega varstva v tako velikem obsegu, in pa v primerih, ko se zavarovanim osebam dajejo različne priprave in pripomočki za trajnejšo uporabo, ker je od načina uporabe in skrbnega varovanja odvisno, koliko časa bo trajala takšna priprava. Čisto »fiskalni« vidik pri določanju prispevka k stroškom za zdravstvene storitve bi zgrešil namen, ki ga je temu prispevku dal zakon.

Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja so pristojne, da določijo, pri katerih zdravstvenih storitvah in v kakšni višini

se uvede prispevek. Republiške skupnosti socialnega zavarovanja pa lahko določijo, za katere zdravstvene storitve ni mogoče prepisati, da bi zavarovane osebe morale prispevati k stroškom.

Preden pa pristojne skupščine komunalne ali republiške skupnosti socialnega zavarovanja sprejmejo sklepe o uvedbi in določitvi prispevka k stroškom za zdravstvene storitve, mora giede tega posebej dobiti mnenje zavarovancev.

Republiška skupnost socialnega zavarovanja je dolžna, da morajo zavarovane osebe, ki uveljavljajo pravico do zobotehnične pomoči zobotehničnim sredstev, do ortopedskih čevljev, do posamezne druge vrste ortopedskih in drugih pripomočkov, sanitarnih priprav in sanitetnega materiala, prispevati k stroškom:

— 25 odstotkov za vsa fiksna in snemna zobna protetična sredstva, vključno reparable in zobno tehnično pomoč (vse vrste prevlek in kron, vmesnih členov, inlayev, opornic, gredi, jahačev, zobnih protez, reparable in podobno);

— za sredstva in posege v čeljustni ortopediji in se plača ta prispevek samo, če zavarovana oseba ta pripomoček izgubi, uniči ali ga ne uporablja po navodilih zdravnika;

— 50 N-dinarjev: za protezo, ortopedski aparat za zgornje oziroma spodnje ude (razen za terminalni podaljšek in umetni pest), kovinski sandalo, ortopedski korzet, invalidski voziček, usnjene rokavice, kilni pas, sispensorij, trebušni pas, steznik, usnjeno kapa in lasuljo;

— 40 oziroma 70 N-dinarjev: za navadne čevlje k protezi ali za ortopedске čevlje, in sicer 40 N-dinarjev do velikosti 35 številke, za večje pa 70 N-dinarjev;

— 15 N-dinarjev: za palice, bergle in za ortopedске vložke, ki niso vdeleni v ortopedске čevlje;

— trojni znesek, ki je predpisan kot prispevek zavarovane osebe za zdravila: za gumijaste nogavice (kratke za skočni sklep nadkolenice in podkolenice), navleke za krm po amputaciji, elastični povoj, nočno posodo (gorsko alilopato), brizgalko za injekcije, žepni pljuvalnik, gumirani posteljni vložek, gumijasto blazinico ali gumijasti kolobar, razprševalec ali inhalator;

— 20 N-dinarjev: za v se vrste očesnih pripomočkov;

— 50 N-dinarjev za ojačevalni slušni aparat.

Od prispevka k stroškom za sredstva in pripomočke so izvzeti:

— otroci in mladina do 19. leta starosti in osebe po dvojni in večstranski amputaciji udov nad zapestjem ali nad gležjem in osebe, ki imajo paraplegijo, triplegijo, tetraplegijo, razen za čevlje k protezam, za ortopedске čevlje in za usnjene rokavice;

— vse zavarovane osebe za vrečice z vodo, pasove z vrečico za blato po operacijah, endotrahealne kanile, stalne katetre in gumijaste cevi za umetno hranjenje.

Za pripomočke, katerih nabavna cena je nižja od predpisanega prispevka, plača zavarovana oseba nabavno ceno.

Ta sklep velja od 1. 3. 1967 dalje.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Nadomestilo ob nosečnosti in porodu

Trajanje porodniškega dopusta ureja zakon o delovnih razmerjih, ki določa: za nosečnost in porod pripada delavki pravica do nepretrganega porodniškega dopusta najmanj 105 dni.

Delovna organizacija pa lahko v svojem aktu podaljša porodniški dopust, vendar mora v tem primeru za podaljšani porodniški dopust plačati nadomestilo iz svojih sredstev. Za porodniški dopust v višini 105 dni gre nadomestilo iz sklada socialnega zavarovanja. Vedno še velja določba, da mora delavka nastopiti porodniški dopust najmanj 28 dni pred porodom. Delavke, ki so porodniški dopust nastopile do 31. 12. 1966, imajo pravico do porodniškega dopusta še po

prejšnjem predpisu — to je 133 dni; delavke, ki so nastopile porodniški dopust 1. 1. 1967 ali pozneje pa imajo najmanj 105 dni porodniškega dopusta ali toliko, kolikor določi delovna skupnost. Centralni delavski svet je sprejel sklep, da traja porodniški dopust 105 dni.

Višina nadomestila osebnega dohodka med porodniškim dopustom bo ostala nespremenjena.

PRISPEVEK ZAVAROVANIH OSEB K STROŠKOM ZA POSAMEZNE ZDRAVSTVENE STORITVE

Udeležba zavarovanih oseb pri stroških za posamezne oblike zdravstvenega varstva ni novost

(Nadaljevanje s 5. strani)

Predlog skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja še navaja, da bi zavarovanci morali obvezno prispevati k stroškom za obisk zdravnika na bolniškem domu, opravljenem na zahtevo zavarovane osebe, in sicer v višini 4 N-dinarjev za dnevni obisk in 6 N-dinarjev za nočni obisk, za prevoz z rešilnim avtomobilom za vsak prevoz v zdravstveni zavod, iz zdravstvenega zavoda v drug zdravstveni zavod in iz zavoda 10 N-dinarjev. Predviden je tudi obvezni prispevek za pregled in zdravljenje akutnih zastrupitev z alkoholom, in sicer v celoti za prvih 24 ur po sprejemu v zdravstveni zavod. Za prvi specialistični pregled v ambulanti zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja znaša obvezni prispevek 5 N-dinarjev. V kolikor zavarovana oseba ne predloži predpisane napotnice, znaša obvezni prispevek toliko, kolikor znašajo vsi stroški tega pregleda. Za nastanitev in oskrbo v

stacionarnih zavodih znaša obvezni prispevek za družinske članke zavarovane osebe dnevno 3 N-dinarjev. Obvezni prispevek pri splavu, če ni podana medicinska indikacija ali če splav dovrši ginekološki zavod, ki ni bil dovoljen znaša obvezni prispevek 100 N-dinarjev.

Obvezni prispevek za prevoze z rešilnimi vozili se ne plača v primeru prevoza v zdravstveni zavod, če gre za življenjsko nevarne poškodbe, za nalezljive bolezni, za katere je obvezna prijava, ali za duševne bolezni, če je bolnik nevaren za okolico.

Obvezna prispevka za prevoze z rešilnimi vozili ne plačajo tiste zavarovane osebe, pri katerih je prevoz potreben zaradi življenjsko nevarnega bolezenskega stanja, če to ugotovi zdravnik, ki odredi prevoz, in tiste zavarovane osebe, ki se same ne morejo gibati ali se težko gibljejo, če prevoz z reševalnim vozilom odredi zdravnik zaradi kontrole zdravstvenega stanja.

V zakonu ni rešeno vprašanje višine nadomestila osebnega dohodka za zavarovance, ki postanejo nesposobni za delo v 30 dneh od prenehanja delovnega razmerja, v kolikor so izpolnjevali pogoje predhodnega zavarovanja in če so se v določenem roku priglasili na Zavodu za zaposlovanje delavcev. Iz vsebine celotnega zakona pa se sklepa, da plača nadomestilo že od prvega dne sklad zdravstvenega zavarovanja, višino pa določi komunalna skupnost.

Predlog komunalne skupnosti socialnega zavarovanja za izplačevanje nadomestil je naslednji:

a) nadomestilo osebnega dohodka za prvih 30 dni zadržanosti od dela zaradi sanitarne izolacije naj bi znašalo 70 % od osnove za prvih 7 dni in 80 % od osnove od osmega do tridesetega

dne za zavarovanca, ki izpolnjuje pogoje predhodnega zavarovanja. Če zavarovavec ne izpolnjuje pogoje vpredhodnega zavarovanja, znaša nadomestilo za prvih 7 dni 50 % od osnove, od osmega do 30. dne pa 60 % od osnove. Nadomestilo se uveljavlja pri komunalnem zavodu za soc. zavarovanje v Ljubljani, in sicer od 1. 3. 1967 dalje.

b) nadomestilo osebnega dohodka od 31. dne zadržanosti od dela naj bi znašalo 80 % od osnove do 60. dne in 90 % od osnove od 61. dne dalje za zavarovanca, ki izpolnjuje pogoje predhodnega zavarovanja. V primeru, da zavarovavec ne izpolnjuje pogojev predhodnega zavarovanja, mu bo znašalo nadomestilo 60 % od osnove od 31. do 60. dne in 90 % od osnove od 61. dne dalje.

Odgovornost za kršitve delovne dolžnosti

Glede na načelo, da ni kršitve, če ta ni določena s predpisom, je treba najprej določiti, kakšna dejanja, opustitve, pomenijo kršitve delovnih dolžnosti. V vsaki delovni organizaciji je obseg obveznosti in dolžnosti, kot je na drugi strani pravic, zelo obsežen. Zato je razumljivo, da ni mogoče vseh zajeti, saj se tudi življenje hitro spreminja. V vseh delovnih organizacijah se ne pojavljajo enake kršitve, temveč se med seboj razlikujejo. Te mora delovna organizacija sama ugotoviti, saj ima več ali manj izkušenj s kršilci reda — delovne discipline. Vsako dejanje tudi ni enako intenzivno in ne predstavlja za delovno organizacijo enake nevarnosti, posledic itd., zato predstavljajo nekatera dejanja hujšo kršitev, druga pa lažjo kršitev delovne dolžnosti. Toda nobena kršitev ne more veljati za hujšo in se ne more preganjati, če ni vnaprej določeno v samoupravnem aktu. Z veljavnostjo za nazaj ni mogoče določiti posameznih kršitev. Če torej v praksi ugotovimo, da se pojavljajo hujše kršitve, ki jih nismo uzakonili ali pa tudi kršitve manjšega pomena, ki pa v delovni organizaciji predstavljajo večjo nevarnost ter se često ponavljajo, je predhodno potrebno predlagati spremembo samoupravnega akta. Z dnem, ko začne sprememba veljati, je mogoče preganjati kršitev, ki je od tedaj dalje storjena.

Poleg objektivnega pogoja, ki obstoji v tem, da so hujše kršitve delovne dolžnosti taksativno določene, je potrebno še posebej ugotoviti, kakšen odnos je imel storilec do dejanja, to je njegovo krivdo — subjektivni pogoj. Poleg naštetih pogojev pa je potrebno upoštevati še storilecovo duševno stanje, zlasti glede na to, ali je pomen dejanja razumel, ali se je moral zavedati pomena kršitve. S tem v zvezi je

1. če je dejanje, ki ogroža delovni red, naprej določeno v splošnem aktu;

2. če je storilec ravnal, delal ali storil svoje dejanje po krivdi, to je z naklepom ali iz malomarnosti;

3. če je storilec svoje ravnanje tudi razumel in bil prišteven. Prištevnost se domneva, ker

je večina ljudi zdravih — duševno. Ugotavlja se le takrat, ko je podan sum, da storilec boleha za kakšno duševno boleznijo, ki izključuje prištevnost. Krivdo pa je potrebno vedno ugotoviti.

Postopek zaradi kršitve delovne dolžnosti in odgovornost zanje ne izključuje ostalih odgovornosti, s katero je bila storjena kršitev delovne dolžnosti, za posledico tudi kazensko dejanje, prestop ali prekršek. Storilec kršitve delovne dolžnosti je lahko hkrati tudi upravno in sodno kaznovan. Posamezne kršitve se torej večkrat prepletajo z ostalimi področji odgovornosti, tako da isto dejanje, ki ga je storilec storil, ima za posledico več odgovornosti. Iz tega pa sledi, da razlikujemo kršitve gospodarskega prestopa ali prekrška na eni strani, na drugi strani pa kršitve, ki se nanašajo zgolj na delovno dolžnost in nimajo ostalih znakov.

Temeljni zakon o delovnih razmerjih predpisuje, da mora delovna organizacija predpisati, kaj se šteje za hujšo kršitev. Iz tega predpisa pa izhaja tudi nasprotno, da obstojajo tudi lažje kršitve delovnih dolžnosti. Lažjih kršitev ni mogoče do podrobnosti navesti v samoupravnem aktu. Zato se postavlja, kaj je šteti za lažjo in kaj za hujšo kršitev delovne dolžnosti. Pri tem nam pomaga načelo, da pomeni vsako dejanje, storitev ali opustitev, ki je v nasprotju z določbami zakona, statuta in drugih samoupravnih aktov dejansko kršitev delovne dolžnosti, za hujšo kršitev pa se šteje samo tista, ki je kot taka posebej določena v splošnem aktu.

Med lažje kršitve štejemo tiste, ki niso tako nevarne, ne povzročajo večje škode in nimajo večjih oziroma hujših posledic. Hujša kršitev delovnih dolžnosti pa obstaja v težjih in nevarnejših dejanjih ter ob opuščenih dejanjih in obveznostih. Tako so take kršitve, ki imajo za delovne organizacije težje posledice, ki rušijo njen ugled in poslovanje, ovirajo proizvodnjo in delovni proces ter povzročajo večjo škodo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Nova ureditev nadomestila osebnega dohodka

Sprememba v financiranju ima tudi svoj organizacijski smisel, ker določa prenos obveznosti izplačevanja nadomestil v primeru zadržanosti z dela v večjem obsegu na delovne organizacije. Namesto dosedanjega izplačevanja nadomestil do 3 dni zadržanosti prevzemajo od 1. 1. 1967 organizacije dolžnost, da iz svojih sredstev izplačujejo ta nadomestila do 30 dni. Točno je določeno, da v primerih, ko delavec ne more delati zaradičasne nezmožnosti za delo, zaradi določenega zdravljenja v delovnem času, zaradi nujnega zdravljenja po predpisih o vojaških vojnih invalidih ali zaradi negovanja zbolelega družinskega člana, delovne organizacije iz svojih sredstev plačujejo dneve zadržanosti. Razširjen je tudi krog oseb, za katere je organizacija dolžna izplačati na svoj račun, in sicer s tem, da so zajeti vajenci in učenci strokovnih šol s praktičnim poukom.

Na račun pristojnega sklada zdravstvenega zavarovanja gre nadomestilo osebnega dohodka od prvega dne samo v primeru, če je zavarovavec izoliran kot bacilosec, če je izoliran zaradi nalezljive bolezni ali če je določen za spremljevalca bolniku, ki je poslan na zdravljenje ali zdravniški pregled. Ti ukrepi pomenijo večjo vzpodbudo delovnim organizacijam, obenem pa nalagajo posebno nalogo, da bodo samostojno in pravilno uredile vprašanje izostankov z dela iz navedenih naslovov. Zaradi izvajanja te naloge morajo delovne organizacije tudi organizirati službo ali že obstoječo službo pooblastiti, ki bo pristojna, izpolnjevati teht naloge lahko delovna organizacija sklene z zdravstveno službo posebno pogodbo o tem, kateri zdravniki bodo v njenem imenu ocenjevali delovno zmognost in upravičenost izostankov z dela za čas, ko gre nadomestilo osebnega dohodka v breme delovne organizacije.

Nadomestilo osebnega dohodka za prvih 30 dni nezmožnosti za delo, ki gre v breme sredstev

podjetja, gre v breme sredstev za osebne dohodke in teh nadomestil ni mogoče prevaliti na poslovne stroške.

Nadomestil tudi ni mogoče izplačevati iz sklada skupne porabe. Višina nadomestila ni določena z zakonom in je prepuščeno delovnim organizacijam, da same določijo višino nadomestila za prvih 30 dni. Za dneve zadržanosti nad 30 dni pa določa višino nadomestila Komunalna skupnost socialnega zavarovanja.

Poudariti je treba, da temeljni zakon določa, da nadomestilo ne sme biti nižje kot 50 % od osnove in da za leto 1967 ne sme biti določen večji odstotek od odstotka, ki je bil v veljavi pred januarjem 1967. Čeprav zakon ne postavlja meril za določanje višine nadomestila, je vsekakor treba upoštevati vse pogoje in interese v delovni organizaciji. Od delovne organizacije je odvisno, katere oziroma za katere odsotnosti se bodo postavili milejši kriteriji in za katere ostrejši. Pri tem bo vsekakor treba oceniti vzroke odsotnosti, vzroke obolenja, vzroke poškodb, stanje tehnično inženirskega varstva, ureditev otroškega varstva itd.

Centralni delavski svet Steklarne Hrastnik je na zadnjem zasedanju sprejel sklep, da se bodo izplačevala nadomestila v takih primerih in v taki višini, kot je bilo to določeno do uveljavitve sprememb. Po posebni proučitvi pa bodo natančneje izdelani ustrezajoči kriteriji. Kljub temu pa pripada nadomestilo v višini 50 % od osnove v primeru zadržanosti od dela zaradi namernega splava, zaradi poškodbe ali obolenosti, ki so pod direktnim vplivom alkohola, v nekaterih primerih zaradi nege družinskega člana.

Nadomestilo v višini 100 % od osnove gre po zakonu od prvega dne dalje zavarovancu, določenim za spremljevalca, od 31. dalje pa vajencem in zavarovancem, pri katerih je časna nezmožnost za delo posledica nesreče pri delu ali poklicno obolenje.

Ob 8. marcu

Komu čestitati in zakaj? Ali smo bili od zadnjega Dneva žena dovolj uspešni v ustvarjanju ugodnejših razmer za resnično enakopravnost ženske? Smo uresničili vsaj polovico tistega, kar smo zapisali v deklaraciji, pravilnikih, statutih ter ostalih aktih? Če smo, potem je treba iskreno seči v roke ne le ženski, temveč celotnemu kolektivu, vsej družbi.

Stopnja samostojnosti, enakopravnosti ženske — ekonomske in družbene — je vendar merilo za napredek vse družbe. Zatorej enakopravnost ni dar ženski, temveč je nujnost v razvoju socialistične družbe, pomeni torej novo bogastvo v odnosih med ljudmi.

Ce smo torej storili za enakopravnost ženske manj, kakor je v danih razmerah mogoče in še celo manj, kakor smo zapisali v številnih dokumentih, potem ni za kaj čestitati. Tedaj je treba vzpodbujati k večjim naporom, opomniti je treba, da ima revolucija premalo zaleta; toda vzpodbujati koga? Ali res samo žensko? Mar ni to naloga nas vseh? Od tega je vendar odvisna zmaga reforme, to je nujnost moderne proizvodnje, višje produktivnosti, učinkovitejše vzgoje, brez tega ni mogoče povsem uveljaviti samoupravljanja.

Zal mi je, ker k čestitki dajemo večkrat tudi pelin. Frazе, ki so nevarna reč! Ne gre za šopek rož, za skromnejše ali bogatejše danilo — saj ponekod še tega ni! Zatorej se ozirom okrog sebe, da bi se prepričali, če morda ne pojmujejo »Dneva žena« narobe!

(Nadaljevanje s 6. strani)

Temeljni zakon o delovnih razmerjih postavlja kot temelj odgovornosti za kršitev delovnih dolžnosti krivdo. Storilec ni odgovoren za svoje dejanja, če ni kriv. Pojem krivde pa obsega dve poglavitni obliki: naklep in malomarnost. Zakon sicer teh dveh oblik ne navaja, pač pa samo krivdo, ki pa obsega obe. Zato je delavec odgovoren, če je kršil delovno dolžnost z naklepom ali iz malomarnosti. Organ, ki izreka ukrepe, mora sicer to dejstvo upoštevati pri odmeri težjega ali lažjega ukrepa. Krivdo je seveda treba ugotoviti, ne samo domnevati; kako se je zavedel svojega dejanja, kako ga je hotel storiti ali opustiti in kako je privolil v posledice svojega dejanja.

Razčlenitev krivde daje kazenski zakonik, ki določa, da je dejanje storjeno z naklepom, če se je storilec zavedal svojega dejanja in ga je hotel storiti, ali če se je zavedal, da lahko zaradi njegove storitve ali opustitve nastane prepovedana posledica, pa je privolil, da ta posledica nastane.

Dejanje pa je storjeno iz malomarnosti, če se je storilec zavedal, da lahko nastane prepovedana posledica, pa je lahko mislil, da ne bo nastala ali da jo bo lahko odvrnil; ali če se ni zavedal, da lahko nastane posledica ali pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati.

Si prizadevamo za žensko enakopravnost samo v tem, da n zdravljammo materinstvu, da smo radodarni s šopki rož, da poveličujemo žensko kot nežno bitje, ki ji je naloženo, da pripravlja družini toplo domače ognjišče? Ali omejujemo vprašanje dejanske enakopravnosti na čisto obratna, socialna vprašanja? Se ne bo morda prenekatera ženska raznežila, ko ji bomo s čestitkami in šopki godili, čeprav je med letom poleg zaposlitve v podjetju nosila na svojih plečah še večji del skrbi za družino in gospodinjstvo? Ne bodo mnoge ženske 8. marec presojale le po tem, v kakšni meri se bodo spomnili nanje in če bomo v kolektivu poskrbeli za družabni večer? Najbrž pa je treba tudi to vedeti, da bi lahko ugotovili, kako daleč smo prišli v naših prizadevanjih za dejansko enakopravnost ženske.

Mi vsi bi morali imeti nenehno pred očmi, da je stopnja ženske enakopravnosti obenem merilo v odnosih, merilo svobode človekove osebnosti! To je stara resnica, ki velja slej ko prej tudi za današnji čas.

Razgovor s članom CK ZM

V soboto 18. februarja sta obiskala naš kolektiv član predsedstva CK Zveze mladine Jugoslavije Dušan Mitević in član CK

Delavec je torej odgovoren tudi v primeru, čeprav se ni zavedal, da lahko z njegovim dejanjem nastane taka ali drugačna posledica, dovolj je, če bi se po okoliščinah ali glede njegove osebne lastnosti tega vsaj moral ali mogel zavedati.

Temeljni zakon o delovnih razmerjih prištevanje sicer ne navaja med pogoji za odgovornost, vendar pa je prištevanje poleg krivde temeljni pogoj odgovornosti. Zato jo moramo tudi v postopku zaradi kršitve delovne dolžnosti upoštevati. Gre namreč za storilčevo duševno stanje ob kršitvi, in sicer ali je bila njegova duševnost taka, da je bil zmožen dojemati svoje ravnanje. Nujno je tedaj vzeti kot načelo, ki je uzakonjeno v kazenskem zakoniku, da ni odgovoren, kdor stori dejanje v trajni ali začasni duševni bolezni, začasni duševni motnji, če zaradi takšnega duševnega stanja ni mogel razumeti pomena svojega dejanja ali ni mogel imeti v oblasti svojega ravnanja. Kdor bi torej kršil delovno dolžnost v trajni ali začasni duševni bolezni, v začasni duševni motnji, ta ni odgovoren za kršitev. Ali je odgovoren kršitelj, ki si je sam povzročil takšnje motnje? Tu nam priskoči na pomoč kazenski zakon, ki določa, da je storilec odgovoren, če si je z uporabo alkohola ali kako drugače sam povzročil duševno motnjo, čeprav se je zavedal ali bi se moral ali mogel zavedati, da lahko v takem stanju stori dejanje.

Člani ZB so imeli svojo konferenco

Letošnje leto niso bile predvidene volitve novega odbora ZB terena II., zato lahko smatram po poročilih in razpravah, da je imela konferenca predvsem delovni značaj. Uvodno poročilo je zajemalo vso problematiko dela in problemov s katerimi se je organizacija ZB srečevala v preteklem letu.

Tudi člani ZB se dobro zavedamo važne vloge izvajanja gospodarske reforme, kar je bilo predvsem poudarjeno v poročilu. Smatramo pa, da se reforma prepočasno izvaja v družbenih službah in trgovini. Dosedanje delo odbora ZB je bilo pozitivno ocenjeno, saj je v zadnjem letu organiziral patrole, obiske članov ZB, proslave, odkritje spominske plošče in več izletov za svoje članе.

V razpravi je sodelovalo več diskutantov, ki so obsojali zveziške napade Amerikancev na vietnamsko ljudstvo in odnose Amerike do naše države, predvsem pa da se dopuste atentati na naše ambasade v Ameriki.

Z ozirom na sedanji položaj socialnega zavarovanja in problemov zdravljenja borcev in ude-

ležencev boja proti okupatorju naj posamezni kolektivi nudijo pomoč za postavitve »vikend« hišic v bližini posameznih zdravilišč, kjer bo za majhen denar možno zdravljenje za vse potrebne.

Članom združenja je bil tolmačen pripravljene novi osnutek dopolnilnega zakona o zdravstvenem zavarovanju. Ker pa ta predlog izredno ogroža ravno članе ZB, ki so največkrat potrebni zdravstvene pomoči, se skupščina ni strinjala s tem predlogom. Na glavni odbor Združenja zveze borcev naj se pošlje resolucija, da se da v tem pogledu olajšava za članе ZB.

Med ostalim je zbor tudi sprejel predlog, da se do 4. julija uredi grobišče padlih borcev na Dolu in da se uredi okolica centralnega spomenika na Dolu.

Tudi za naprej bo treba stremiti za tem, da se v šolah in predvsem med mladino obuja spomin na težke borbe za svobodo.

Na koncu so bili v odbor kooptirani novi člani, dopolnil se je tudi aktiv borcev pri podjetju.

Zveze mladine Slovenije Viko Musar. Gosta sta si v spremstvu predsednika ObK ZM Hrastnik in predsednika TK ZM Steklarne ogledala najprej našo tovarno. Po ogledu tovarne je bil v mladinskem klubu razgovor, katerega so prisostvovali člani TK ZM našega kolektiva, članica CK ZMS Elvira Maurer, član rudniškega komiteja ZM iz Hrastnika in še nekateri člani ObK ZM Hrastnik.

Razgovor se je nanašal na naslednje teme: samoupravljanje; Zveza mladine in druge družbeno-politične organizacije (ZK, SZDL in sindikat); odnos Zveze mladine do drugih družbenih organizacij, ki vključujejo mladino. Razgovor v zvezi z navedenimi temami se je nanašal predvsem na razmere v našem kolektivu, vsebina razgovora bo v celoti prenesena CK ZMJ, mladi pa so o njih govorili odkrito in realno.

Iz razgovora povzemamo samo nekatere misli: Mladina ni v dovoljni meri zastopana v organih samoupravljanja, zato premalo prispeva k razvoju in krepitvi samoupravljanja. Problemi in ideje, katere so mladi nakazali na mnogih mladinskih sestankih, se v organih samoupravljanja ne dovolj resno, večkrat pa tudi ne upoštevajo, kar slabi progresivni vpliv mladih na razvoj in krepitev samoupravljanja. Zveza mladine je večkrat reševala vprašanja, katere bi morali reševati samoupravni organi, to se v našem kolektivu nanaša predvsem na načrtno gojenje rekreacije delovnega človeka kot pomembnega vira produktivnosti dela. Mladim se sicer nudijo možnosti za reševanje problemov po samoupravnih organih, tako da bi morale določene skupine, četudi niso člani samoupravnih organov, priti z določenimi problemi in predlogi

na ta zasedanja in tam javno nastopati. Poseben poudarek se daje zavnosti dela mladih na vseh širših javnih sestankih občanov, kar pa so izredno otežkočile nekatere sankcije nad diskutanti, ki so že javno nastopali na nekaterih širših mladinskih sestankih.

V zvezi s sodelovanjem Zveze mladine z drugimi družbeno-političnimi organizacijami mladi odločno zatrjujejo, da je najnujnejše urediti nemogoče odnose s sindikatom, povečati sodelovanje v SZDL in pri idejno-politični vzgoji mladine v najtesnejši povezavi sodelovati z Zvezo komunistov. Mladi so predlagali, da bi bilo zelo koristno, če bi se večkrat sestali mladi komunisti in razpravljali o določeni problematiki. Ostra kritika pada predvsem na tiste vodilne uslužbence — komuniste, ki se na eni strani postavljajo kot oseba in na drugi strani kot član Zveze komunistov. Takšni člani Zveze komunistov na eni strani zavirajo razvoj in krepitev samoupravljanja, na drugi strani pa onemogočajo odkrito delovanje Zveze komunistov in s tem zanikajo cilje zadnjih plenitev in reorganizacije Zveze komunistov.

V organizacijo Zveze komunistov bo potrebno vključiti vse napredne mlade sile in ne le tiste, ki s svojo molčečnostjo ustvarjajo videz človeka, ki ima pogoje za vključitev v Zvezo komunistov.

Na koncu so mladi kritično ocenili svojo aktivnost, kajti vse premalo smo bili delovni pred volitvami v organe samoupravljanja, organizacija se premalo angažira pred pripravami na bližnje volitve, dejavnost Zveze mladine se večkrat preveč zapira v preozek krog itd.

Menimo, da je bil razgovor izredno koristen.

Aktivnost mladih

KLUBSKA DEJAVNOST

Konec januarja se je ponovno sestala komisija za klubsko zabavno dejavnost pri ObK ZM Hrastnik in pripravljala o nadaljnjem programu te dejavnosti v naši občini. Komisija je na osnovi možnosti in želja sestavila za mesec februar in marec izredno zanimiv in pester program, ki poleg ostalega zajema predavanja Mira Cerarja o dogodkih na Kitajskem, predavanje o posledicah splava ter drugo. V program klubske dejavnosti je vključen tudi ciklus zabavnih večerov, omembe vredno pa je to, da bomo povabili v Hrastnik tudi našega pesnika Janeza Menarta.

Vsa ta predavanja, zabavni večeri, pogovori in drugo bo v obeh klubih v Hrastniku, kakor tudi v klubu na Dolu, kasneje pa bo komisija sestavila še poseben program za Marno, Čeče, Podkraj in Turje.

Ker je takšna aktivnost že omiljena oblika dela mladih v naši komunici, pričakujemo, da bo vedno dovolj obiska.

31. marca letos pa bomo v okviru ObK ZM Hrastnik organizirali tekmovanje med aktivisti Steklarne, Kemične in Rudnika na temo »Hrastnik včeraj, danes in jutri«. To bo javna oddaja, na kateri bodo skupine posameznih aktivov odgovarjale na vprašanja iz svojega področja in to na naslednje teme: samoupravljanje, proizvodnja in zgodovina omenjenih tovarn. Aktiv zmagovalec bo prejel nagrado.

OBISKALI SO KOLEKTIVE

Udeleženci letošnje mladinske politične šole so si ogledali rudnik Hrastnik, Tovarno kemičnih izdelkov in Steklarino. Mladi steklarji so tako videli, kako delajo njihovi vrstniki v jami, enako pa mladi rudarji, kako delamo v našem kolektivu. Po ogledu obeh tovarn in rudnika so mladi razpravljali o problemih omenjenih kolektivov, o njihovih dosežkih in uspehih. Menimo, da je bila to koristna akcija.

SPORT

Na pobudo TK ZM »Save« iz Kranja bodo naši mladi smučarji sodelovali konec februarja na tekmovanju v veleslalomu na smučiščih nad Trzinom. Naš kolektiv bo zastopala 5-članska skupina in upamo, čeprav v hudi konkurenci, da bo dosegla zadovoljive uspehe. S tem smo uresničili željo po zimsko-sportnem sodelovanju med obema kolektivoma.

MLADI POTUJEJO

5. februarja je družina PZ Steklarne organizirala izlet članov Počitniške zveze na ogled pustnih prireditev v Ptuj. 28 udeležencev tega izleta pa si je poleg prireditev v Ptujju ogledalo tudi znamenitosti gradu Štatenberg.

V prihodnje nameravajo člani Počitniške zveze organizirati še izlet na Veliko Planino, ogled drame v Slovenskem narodnem gledališču in drugo.

Obenem pa želimo poudariti

tudi to, da naj mladi čimprej vplačajo članarino Počitniške zveze za tekoče leto, ki je ostala enaka kakor v letu 1966.

Pričakujemo, da bodo popusti ostali enaki, kakor so bili v letu 1966.

ZAPOSLOVANJE

Zaposlovanje mladih v naši komunici postaja čedalje akutnejše, zato je Občinski sindikalni svet na iniciativo ObK ZM Hrastnik imenoval posebno komisijo, da prouči sedanjo situacijo in perspektive za zaposlovanje, da izdela predlog za rešitev problema brezposelnosti in da tudi v prihodnje stalno spremlja vprašanje zaposlovanja. Komisija se je že večkrat sestala in do sedaj ugotovila dejansko stanje.

IZLET V CELOVEC

Tudi letos so člani Počitniške zveze obiskali Celovec in si ogledali med drugim dunajsko drsalno revijo. Izleta se je udeležilo 20 ferijalcev — članov našega kolektiva. Izletnike je na vsej poti spremljalo izredno lepo, skoraj spomladansko vreme, tako da so bile lepote tega dela Koroške še lepše. Poseben čar pa je nudila vsekakor drsalna revija. Tokrat je vredno zapisati predvsem tudi to, da so bili vsi izletniki izredno disciplinirani, kar je omogočilo, da je izlet organizacijsko brezhibno uspel.

Organizacija Počitniške zveze bo verjetno še enkrat organizirala izlet na Koroško s ciljem, da bi si ogledali Borovlje, Humpreški grad, Gosposvetsko polje ter še nekatere druge kulturno-zgodovinske spomenike.

Strgaršek Janez

OBVESTILO

Krajevna organizacija socialistične zveze je skupaj z dramsko sekcijo pripravila za vso občino program praznovanja 8. marca — mednarodnega praznika žena.

Za spodnji del Hrastnika bo svečana proslava na predvečer praznika, to je 7. marca v kinodvorani »Svobode« II. Dramska sekcija »Svobode II« bo uprizorila Linhartovo »Županovo Miciko«. Na programu bo tudi nekaj recitacij.

Prav tako bo na predvečer proslava na Dolu, na sam Dan žena pa na Rudniku s programom, ki ga bodo izvajali združeni pevski zbori. Socialistična zveza bo o proslavi obvestila na običajni način, to je s plakati in individualnimi vabili.

Prepričani smo, da bodo naše žene s svojo polnoštevilno udeležbo počastile svoj praznik.

OTROŠKI DODATKI

Novost, ki jo prinaša zakon v sistem otroškega dodatka, je ta, da se kot dohodki gospodinjstva v zvezi z ugotovitvijo pravice do otroškega dodatka upoštevajo vsi dohodki upravičenca do dodatka in članov njegovega gospodinjstva, torej tudi osebni dohodki, nadomestila, povračila, pokojnine in drugo. V osnovu pa se ne upoštevajo dohodki kot invalidnine za telesno okvaro, dodatek za pomoč in postrežbo, otroški dodatek in dodatek ter prejemki upravičenca in prejemki članov njegovega gospodinjstva, če je to določeno po posebnih predpisih.

Taka teza se utemeljuje s tem, da je otroški dodatek pomoč skupnosti družinam za vzrejo in vzgojo otrok in da pri otroškem dodatku ne gre za pravico iz naslova zavarovanja, marveč za pomoč.

Višino dohodkov gospodinjstva obračunanih na člana gospodinjstva, ki izključuje pravico do otroškega dodatka oziroma zmanjšujejo njegovo višino, določajo republike. Zakon izrecno pravi, da mora biti pri tem posebej odločen cenus za dohodke iz delovnega razmerja, posebej cenus iz kmetijstva, posebej cenus za druge dopolnilne dohodke. Z republiškim predpisom se tudi določi, kateri družinski člani upravičenca sestavljajo gospodinjstvo, kateri dohodki se upoštevajo pri ugotavljanju celotnega dohodka gospodinjstva in na katere člane se celoten dohodek deli.

Republiški predpis mora biti izdan tako, da se bo uporabljal od 1. 3. 1967 dalje.

Igmanski marš

Odločil sem se, da izkoristim edinstveno priliko in vam v teh zadnjih dneh napišem oziroma opišem eno svojih najlepših doživetij v JLA.

V čast mi je in bil sem presrečen, ko sem zvedel, da sem s strani naše komande skupaj še s 40 vojaki sarajevskega garnizona odrejen, da se udeležim letošnjega tradicionalnega »Igmanskega marša«. Kaj je pravzaprav Igmanski marš?

To, kar je za nas Pohorje, Kočevski Rog, to je za Bosno — Igman, Kozara itd. Igmanski marš je ena izmed legend NOV. Spada v vrsto fantastičnih podvigov, ki jih je izvedla I. proletarska brigada. To je bil nadherojski podvig borcev te brigade, ki je bila ustanovljena 22. 12. 1941. Kdaj se je pravzaprav to zgodilo?

Konec januarja 1942. leta je I. proletarska brigada dobila povečanje od glavnega štaba NOV, da izvrši marš ali bolje rečeno umik iz zasedenega Sarajeva preko legendarnega Igmana v smeri Foče.

Brigada je šla na pot 27. januarja 1942 iz Vogošče, to je malo mestece severno od Sarajeva, znano po svoji tovarni avtomobilov in motorjev »Pretis«. Pod komando Koče Popoviča, takratnega komandanta I. proletarske brigade, je šlo na pot okrog 750 borcev. Iz Vogošče so odšli popoldne ob 5 uri in drugi dan zjutraj okrog 7 ure so bili na vrhu Igmana, to je na Velikem Polju. Ta del poti so borci prepeščili v 14 urah. No, to niti ne bi bilo tako hudo, če ne bi takrat vla-

dala izredno huda zima. Ravno to noč se je temperatura spustila na -32°C . Teh 52 km poti od Vogošče do vrha Igmana je bil najtežji. Skoraj polovica borcev in ranjenec je ravno na tem delu poti od velikega mraza tako rekoč skoraj zmrznila. Niso bili redki primeri, da je borec s borcu odtrgal prst v nameri, da mu malo predrigne premrzelo del uda. V ilustracijo, kako mrzlo je bilo, naj vam povem, da je bilo nemogoče repetirati puško. Pri repetiranju se je krogla enostavno zalepila v cevi, medtem ko je izvlečni zob izvlekel tulec. Kljub temu borci niso odnehali. Tam, kjer ni mogel konj, je nadaljeval človek. Brigada je na cilj v Fočo prišla 2. februarja 1942. leta. Letos ob 25-letnici tega herojskega podviga se je planinska zveza BiH odločila, da celo to maršruto od Vogošče do Foče v dolžini okrog 200 km preimenuje v Igmansko transverzalo. Zato je bilo zame še posebno doživetje, da sem ob tem, da sem izvršil marš, bil tudi eden prvih planincev, ki je prešel Igmansko transverzalo.

Skoda, ker nisem imel s seboj svoje planinske članske izkaznice, ker bi mi bili pečati s te transverzale vsekakor najlepši spomin v njej.

Kot sem že preje omenil, je transverzala dolga okrog 200 km in ima 15 kontrolnih postojank. Na vsej poti je vsekakor najlepši del od ILIDŽE do vrha Igmana. Ta del poti smo opravili ponoči, od 10. ure zvečer do 3. ure zjutraj, ter sem zavoljo tega bil (Nadaljevanje na 11. strani)

**BERITE
STEKLARJA**

IZ ARHIVA MUZEJSKE ZBIRKE

V. nadaljevanje

Nemcem je šel množični odhod v partizane na živce, rudnik je proizvajal čedalje manj. Sam nemški župan je potožil, da mu je do 1. septembra 1944 odšlo v partizane 21 uslužbencev, med njimi so bili tudi taki, ki jim je popolnoma zaupal in jim pripisoval tudi delno nemško poreklo.

Velikega pomena je bila obveščevalna služba na terenu, za njo so uspešno uporabljali ženske in mladino. Če je bila zveza med dolino in hribom zanesljiva, se ni bilo treba bati presenečenj.

Partizani so gledali, da so si ustvarili tak teren, kjer so lahko vsakomur zaupali. Treba je bilo zelo veliko delati in prepričevati. Noč za nočjo so bili vodilni delavci na delu, saj kmetje podnevi niso imeli časa. Ko je bil že dosežen uspeh, se je razvedelo o kakšni izdaji in začetni je bilo treba znova. Končno pa je bil teren v toliki meri pregledan — pomagala so tudi ugodna poročila s front — da so bili partizani takorekoč v vsaki hiši dobrodošli in prijateljsko sprejeti, v posebno zanesljivih hišah so imeli sestanke, služile so jim za javke (kjer so dajali poročila). Za materialne potrebe partizanov je skrbel gospodarski sektor. Hrano so ljudje dajali deloma zastoj, deloma za denar in za obveznice. Pri nemških somišljenikih so rekvirirali, pri trgovcih so često vršili prikrito rekvizijo, tako da so Nemci rekvirirano nadomeščali. S pomočjo zvez so gospodarske komisije segale celo v centralna nemška skladišča, odkoder so šli celi vozovi hrane. Imeli so ljudi, ki so hodili v Maribor, Gradec in na Dunaj (npr. po fotografski, medicinski in tehnični material). Iz Radeč so spravljali papir preko mosta v zabojih za nivo, nato so ga pošiljali z vlakom do Kresnic ali z vozovi na bližnje terene.

Gospodarske komisije in referenti so imeli pod zemljo bunkerje, kamor so spravljali živila in drug material, tudi strelivo. Taki bunkerji so bili: na Breznem, v Rečici, Čečah. Pri Smohorju na meji med trboveljskim in celjskim okrožjem je bilo velika skladišča materiala (npr. za papir), ki je služilo potrebam obeh okrožij. Vodil ga je Nestl Zgank.

V sestavu nekaterih odborov je bila celo komisija za obnovo hiš. Ponekod, npr. v Pušavah nad Gamberkom, so jih obnavljali že med vojno. Bilo je celo že nekaj partizanskih šol, ki so jih upravljale partizanske komisije. Zvezo med oddaljenimi štabi in upravno-borbenimi ustanovami, zlasti s tistimi na Dolenjskem in Kozjanskem, je vzdrževala kurirska pošta, ki se je opirala na TV stanice (stanice terenske zveze). Na Kalu je bila TV stanica 26. Za take stanice so navadno služili bunkerji, v katerih je bilo prostora za 5 do 6 ljudi. Izprva so vedeli zanje samo sekretarji, pozneje tudi drugi, vendar so bile dolgo konspirirane. Med stanicami je bilo 3 do 5 ur hoda. Kurirji so navadno hodili določeno pot, ki so jo po potrebi tudi menjali. Kurirji niso prenašali samo pošte, ampak so bili kot dobri po-

znalci poti in zanesljivi borci tudi vodniki posameznikov in skupin.

Za karakteristiko bi navedel nekaj podrobnosti iz krajevne organizacijske slike, ki je po izdajah konec leta 1941 in v jeseni leta 1942 na novo nastala. Podati popolno sliko je kar nemogoče, vem pa, da skoraj do konca vojne ni bila malenkost podpirati partizane, to je bila gotovo narodna dolžnost, toda v redu jo je vršil samo tisti, ki je čutil v sebi dovolj hrabrosti, kajti Nemci so pomoč partizanom kaznovali z enakimi postopki kot partizane same. Kljub vsem izdajstvom in grozodejstvom se Nemcem ni posrečilo, da bi prišli na sled vsem tistim, ki so partizane podpirali že leta 1941. Rečica je bila leta 1943 cela organizirana, ustreliti so pa morali štiri izdajalce. Leta 1944 so ustrelili tudi ženo Matije Dolinarja, ki je leta 1942 omagal in izdajal, in sicer zato, ker se je zavzemala za belo gardo in bila v stikih z Nemci v Laškem.

Kal je bil zopet ves partizanski že leta 1942, odstraniti so morali samo lovca v Rakuševi lovski koči. Partizanom je bila posebno pri srcu Veligovškova mama. Pri tako imenovanem turškem znamenju pri Zalesniku je bila Javka. Druga zelo važna javka je bila pri Borovšaku nad Gozdnikom. Na bližnjem prevalu so se vsak teden sestajali kurirji in zastopniki trboveljskega in celjskega okrožja. Pozimi pa je bila javka v hlevu. Brezno, ki ima tri kmete, je bilo že leta 1941 popolnoma partizansko, toda zaradi bližnje kolonije je bila previdnost potrebna do leta 1943. V Govcah je Blaž Kurnik partizane podpiral že leta 1941. V letu 1943 pa je Blaž organiziral celo vas. Bilo je poleti 1943 organizirano. Podbelski cucek (Šargan) jim je pomagal že leta 1941. Sin Martin mu je padel v Savinjski dolini leta 1942, dom pa je ostal še naprej vedno odprt partizanom. Kovač Potokar, oče profesorja duhovnika, ki so ga gestapovci ubili v celjskem »Starem piskru«, je popravljal partizanske puške že leta 1942. Kozoletovi na Spodnjem Breznem (nekdanji brdskih Lokah) so že leta 1941 podpirali partizane, pozneje so tudi zanje večkrat izpraznili trgovino.

Na Marnem je Čehovin že leta 1941 sprejemal v hišo partizane. V Turju do leta 1944 niso zaupali dvema kmetoma, končno pa so tudi ta dva vključili.

V Jasenovcu je bil Rovšek že leta 1942 partizanski zaupnik, v Mačkovcu so partizani posebno cenili Kranjčevo mamo (Ivano Laznik). Na Kovku so bili partizanom najprej v pomoč Ščasovi, trije sinovi so celo padli. V Krnicah so bili Tomičevi partizanski že leta 1941. Pozneje sta šli dve hčerki v partizane, mater pa so Nemci poslali v taborišče. Podkornice so bile posebno važne zaradi prevoza preko Save. Tu so bili doma: Jože Jerič, Dušan Povše in Jože Kreže, ki so v skladu s potrebami organizacije osnovnega terena do aprila 1944 delali pri rudniku med delavci v jami, vendar tudi domačega okolja med Kovkom in Savo niso puščali v nemar.

Gore (Straški hrib) v strateškem pogledu niso bile posebno važnosti zaradi lege v kotu med Savo in Savinjo in zaradi odmaknjenosti od revirjev. Leta 1944 je pa vendar z Gor Kovač imel zvezo preko Širja celo z Radečami.

Čardečanovi (med Turjakom in Dolom) so bili vključeni že v začetku leta 1942, sin Ernest in mati pa sta kmalu postala aktivna borca in Ernest je kot partizan Marko padel v Rečici kot žrtev Jelenovega izdajstva. Na samem Dolu pa je bilo težko obnoviti organizacijo, kajti tam je bila žandarmerijsko postojanko, ki je zaradi značaja naselja imela sorazmerno lahek pregled nad prebivalci. Kot pobornik OF se je najbolj izkazal trgovec Franc Laznik. Spomladi leta 1944 je dal z devetimi vozovi prepeljati zalogo svoje trgovine v partizanske bunkerje, potem pa tudi sam odšel v partizane, kjer je kmalu nato padel.

Na periferiji bližnjega Hrastnika je bil požrtvovalen delavec OF Jakob Klemen, a prav v osrčju Hrastnika Draksler, ki je imel trafiko.

Čeče so bile leta 1943 zopet cele organizirane. Pri Grčarju, Janezu Slokanu in Strnadu so bili masovni sestanki. V teh hišah in v hosti ob Bobnu je bila zveza s tovariši iz rudarskega centra, sem so prihajali rudarji: Konrad Pevec, Ernest Babič, Martin Kmet, rudniški paznik Drnovšek, trgovec Alojz in Stane Štravs.

Omeniti bi bilo treba kemično tovarno, kjer je bila delavska enotnost že izza leta 1941 in odkoder so dobili partizani mnogo zdravil in sanitetnega materiala.

Vodstvo partije je imelo zaupnike tudi v službi okupatorja, nekatere celo po posebnem naročilu, in jih je odpoklicalo, ko je prišel čas, zlasti, če so bili v nevarnosti. Pri žandarmeriji na Dolu je služil Godec, v Hrastniku Deželak, v Laškem Novak, pri verksuču v Hrastniku Anton Kranjc in pri vermanih Konrad Pevec. Ti so po odpoklicu prišli v partizane in nekateri med njimi celo padli. Požrtvovalen borec je bil tudi hrastniški kaplan Ludvik Prelog, ki je obiskoval vse sosednje župnije, kjer ni bilo duhovnikov. Bil je zaveden Slovenec in se je od leta 1943 sestajal z Jakopičem pri Piškurju na Breznem in pri Krnaču.

TISKARNE so bile leta 1941 pri Brigiti, konec leta na Zrebljevem hribu pri Zagoženu, od leta 1943 večja tiskarna v bunkerju na rečiški strani Kala. Ustanovljena je bila avgusta 1943. Vodil jo je Slavko Deželak, rudar. Že bolj na savinjski strani je bila Cankarjeva tehnika pri sv. Miklavžu.

BOLNICA v Čečah je lahko sprejela 6 do 8 ranjencev, bila je prehodna, odtod so vodili ranjence v centralno, najbližja je bila v Čemšeniku, vodil jo je dr. Dolanc. Na Smohorju je bil večji bunker s 30 — 40 ležišči, sem je hodil zdravnik dr. Samo Pečar iz Smarjete pri Rimskih Toplicah. Bolnice so bile strogo konspirirane.

Gradili so jih rudarji. V Čečah Jože in Dušan Povše. Jerič pa

je bil nato gospodarski referent okraja, Povše pa je šel v VDV.

KONEC OKUPACIJE IN SVOBODA

Uvidevnejši Nemci so že v začetku leta 1945 pričeli dvomiti v zmago in se začeli udajati v svojo usodo. Premišljevali so, kako bi se rešili iz nevarnega položaja. V Hrastniku je župan Titz, v februarju leta 1945 preko občinskega uslužbenca Podrenika stopil v stik s partizani. Neodvisno od Titzja je pravtako preko Podrenika poiskal z njimi zvezo stotnik Geisler, ki je poveljeval vojaški posadki. Imel je za seboj vojake in oficirje. Zadeva je bila važna, kajti Nemci so imeli nalogo, da na revirskem področju minirajo vse rudnike in industrijska podjetja.

Da bi bila zveza z Geislerjem in oficirji čim lažja in hitrejša, je partizanski zastopnik Zdenko (Konrad Pevec) določil za zvezo z njimi spretno Zinko Čibi — Orožim, ki je ob bombardiranju pobegnila iz Ravensbrika in prišla nazaj domov v Boben. Geisler je preko Zinke izročil načrte okrog rudnika nameščenih min. Pristopila je tudi žandarmerija. Ustavljala pa se je komandant takojimenovalne »rudniške kompanije«, ki je neposredno nadzoroval rudnik. Poleg tega pa je prišlo na postajo nekaj oklopnih strojev umikajoče se vojske. Geisler je komandanta tega oddelka na avtomobilski vožnji ob Savi hotel pridobiti za svoj načrt. Sprijela sta se in Geisler je nasprotnika ustrelil, razširila se je vest, da so ju partizani napadli.

Oklopni stroji so odšli. Najhujša nevarnost je minila. Medtem je bilo že 120 Geislerjevih vojakov odšlo preko Dola na Kal k partizanom. Omeščala se je pod silo dogodkov tudi rudniška straža — »kompanija«. Dne 8. maja 1945 so bila poganja med nemškimi oficirji in zastopniki partizanov v gostilni Draga Logarja. Že isti dan je bil pri Plazniku velik miting. Preko noči so Nemci odšli, naši so podrli nekaj mostov in onemogočili odhod težkih vozil. Geisler in nekateri drugi so še pričakali jutro.

O MIROVNIH POGAJANJH ZA HRASTNIK

Vsa groza svetovne vojne, vsa orjaška premoč sovražnika, vsa premoč ni zmogla zlomiti odporne sile našega malega, toda junaškega naroda. Velika hrabrost, strnišna s čisto ljubeznijo do domovine je napolnjevala junaška srca slovenskih sinov. Izvršili so dano obljubo herojsko.

Pesem pravi:

*Med nami je vsak junak,
naj pade tretji drugi vsak,
da bo le dom otet!*

Narod pa je tudi zaupal junaškim četam, ki so se odločile in zarekle, da ohranijo zemljo svojih dedov in pradedov proti vsem nakanam sovražnikov. Niso pustili, da poginemo.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Prodaja hiš in stanovanj po 1. 1. 1966 dalje

Nadaljevanje iz 9. številke 1966

Končno pa je treba še omeniti, da je tudi Zvezni sekretariat za finance popravil svoje prej navedeno pravno mnenje v toliko, da se njegovo stališče z dne 10. 1. 1966, št. 1/1-11640/65, glede vprašanja prometa s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini nanaša samo na tista stanovanja in stanovanjske hiše, s katerimi gosporadi stanovanjsko podjetje po pogodbi ali na podlagi določbe 47. člena citiranega zakona, in za katere ni predvidena obveznost za stanovanjsko podjetje, da bi jih moralo vrniti vlagatelju pred odtujitvijo, medtem ko jetrebadoločbo II. odstavka 24. člena citiranega temeljnega zakona, ki govori o »posebnem zveznem zakonu o pogojih prodaje stanovanj in stanovanjskih hiš«, razumeti sedanji zakon o prometu z zemljišči in stavbami.

PREDKUPNA PRAVICA NOSILCA STANOVANJSKE PRAVICE

Predkupna pravica nosilca stanovanjske pravice je sedaj urejena v 34. in 35. členu zakona o lastnini na delih stavb, prečiščeno besedilo v Ur. l. SFRJ, št. 43-749/65.

»Občan, ali pravna oseba, ki ima

»Občan ali pravna oseba, ki vanjsko hišo ali stanovanje kot posamezni del stavbe, ju mora ponuditi s priporočenim pismom ali z vlogo po sodišču napredaj tistemu, ki ima na stanovanja v hiši oziroma delu stavbe stanovanjsko pravico, in mu sporočiti ceno in prodajne pogoje.

Če tisti, ki sta mu hiša ali stanovanje ponujena na prodaj, ne izjavi v 30 dneh od sporočitve ponudbe, da ponudbo sprejema, lahko proda ponudnik hišo ali posamezni del stavbe drugemu, vendar samo z enakimi pogoji ali za višjo ceno.

Če je v ponudbi pogoj, da je treba vso ceno ali del cene izplačati v gotovini, ima izjava o sprejemu ponudbe učinek le, če položi tisti, ki mu je stanovanje ponujeno napredaj, v roku ponudniku ali pri občinskem sodišču, na katerega območju je stavba, večji znesek, ki ga je treba po ponudbi izplačati v gotovini.

V družbenih pogojih oziroma v pogojih za prodajo stanovanja oziroma hiše je treba zato določiti, da bo z izdražiteljcem oziroma z najboljšim ponudnikom sklenjena pogodba šele potem, ko bo predkupnemu upravičencu brez uspeha potekel 30 dnevni rok za izjavo o nakupu hiše oziroma stanovanja, razen če bi

se predkupni upravičenec mogoče že prej pravnoveljavno odrekel svoji predkupni pravici.

Zakon pa ne rešuje vprašanja, komu je treba ponuditi stanovanja v nakup, kadar sta nosilca stanovanjske pravice sostanovalec. To vprašanje je sodna praksa rešila tako, da je treba v takem primeru ponuditi stanovanje obema sostanovalcema in da ga je treba prodati tistemu sostanovalcu, ki ga hoče kupiti. Če pa hočeta stanovanje kupiti oba stanovalec, potem lahko prodajalec po lastni izbiri proda stanovanje.

Zakon tudi ne rešuje vprašanja, kateremu nosilcu stanovanjske pravice v dvodružinski stanovanjski hiši pripada predkupna pravica, če lastnik noče prodati samo posameznega stanovanja, ampak hoče prodati vso hišo kot celoto hkrati.

Vrhovno sodišče Hrvatske je v nekem takem primeru sprejelo stališče, da ima v taki dvodružinski stanovanjski hiši, ki se prodaja v celoti, predkupno pravico vsak nosilec stanovanjske pravice v taki hiši. Zato mora prodajalec ponuditi hišo v nakup vsem nosilcem stanovanjske pravice v tej hiši. Predmet pravice pa v takem primeru ni določeno stanovanje, ampak vsa hiša kot celota.

Kršitev predkupne pravice nosilca stanovanjske pravice ureja 35. člen zakona o lastnini na delih stavb.

»Če proda občan ali pravna oseba družinsko stanovanjsko hišo ali stanovanje kot posamezen del stavbe, pa ga ne ponudi na prodaj nosilcu stanovanjske pravice na stanovanju v tej hiši, oziroma na stanovanju kot posameznem delu stavbe v smislu 34. člena tega zakona, lahko ta sodno zahteva, naj se prodaja razveljavi in naj lastnik ob enakih pogojih niemu proda družinsko stanovanjsko hišo ali ta posamezni del stavbe.

Tožba zaradi kršitve predkupne pravice se lahko vložijo v 30 dneh od dneva, ko je predkupni upravičenec zvedel za prodajo in za njene pogoje.

Ne glede na to, kdaj je predkupni upravičenec zvedel za to prodajo in za njene pogoje, na tožbo zaradi kršitve predkupne pravice vendar ni več mogoča no preteku 6 mesecev od dneva prenosa v zemljiški knjigi in ne več po preteku enega leta od dneva, ko sta mu bila hiša ali posamezni del stavbe ponujena za višjo ceno od tiste, po kateri sta bila prodana, ali s težimi pogoji, ali je bila prodaja prikrita z zamenjavo, daritvijo ali kako drugače.

Tožnik mora v roku za vložitev tožbe zaradi kršitve predkupne pravice položiti pri občinskem sodišču, na katerega območju je stavba, znesek ki je na račun kupnine po sklenjeni pogodbi zapadel v plačilo do dneva vložitve tožbe.

IZPODBIJANJE POGODBE ZARADI PRIKRAJŠANJA NAD 1/3 PROMETNE VREDNOSTI HIŠE ALI STANOVANJA

Pogodba, s katero je delovna organizacija prodala hišo oziroma stanovanje občanu ali civilni

pravni osebi, se lahko razveljavi, če prodajna cena ne dosega 2/3 prometne vrednosti nepremičnine ob sklenitvi pogodbe.

Tožbo za razveljavitev pogodbe lahko vložijo po javnem pravobranilstvu vsaka družbenopolitična skupnost. Razveljavitev pogodbe se lahko zahteva v roku enega leta od sklenjene pogodbe.

Pogodba, s katero je delovna organizacija prodala hišo oziroma stanovanje, ostane v veljavi, če kupec plača razliko do polne prometne vrednosti, ki jo je ne-

Za uspešno izpodbijanje pomenega leta od sklenjenja pogodbe.

godbe zaradi prikrajšanja 1/3 prometne vrednosti hiše oziroma stanovanja je potrebna zanesljiva ugotovitev prave prometne vrednosti nepremičnine. Kaj je prometna vrednost hiše oziroma stanovanja in kako se ugotavlja ta prometna vrednost, ne določa noben predpis. Verjetno ne bo dvoma o tem, da se tudi ta vrednost formulira na trgu s ponudbo in povpraševanjem. Prometne vrednosti ne izračunava cenilec ali kakšen organ, ampak to vrednost oblikujejo prodajalci in kupci. Prometna vrednost se ugotavlja torej na podlagi sklenjenih kupčij.

To načelo pa ne more veljati dosledno tudi pri ugotavljanju prometne vrednosti hiše oziroma stanovanja v družbeni lastnini. Za hiše in stanovanja družbene lastnine je bilo treba izračunati novo vrednost po stanju z dne 1. avgusta 1965 (valorizirana vrednost — glej temeljni zakon o ugotovitvi vrednosti stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov, Ur. l. SFRJ, št. 34-608/65). Ta nova vrednost seveda ni prometna vrednost, ampak knjižna (gradbena vrednost, po kateri morajo delovne organizacije voditi hiše oziroma stanovanja v svojih poslovnih knjigah. To vrednost so delovne organizacije dolžne ohraniti v nezmanjšani vrednosti (3. odstavek 21. člena republiške ustave in 3. odstavek 15. člena zvezne ustave). To pa zopet pomeni, da delovne organizacije ne smejo odtujiti hiše oziroma stanovanja pod to vrednostjo, ker bi sicer morale morebitno razliko do polne vrednosti doplačati iz drugih svojih sredstev. Zato morajo delovne organizacije pri prodaji hiše ali stanovanja kot izklicno ceno določiti sedanjo valorizirano vrednost, ne glede na to, ali prodajalec ali nezasedeno hišo oziroma stanovanje ali nezasedeno. Delovna organizacija, ki bi prodala hišo oziroma stanovanje po 1. avgustu 1965 ceneje kot znaša sedanja valorizirana vrednost, in ki bi s tem zmanjšala vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja, bi morala družbi nadomestiti razliko do polne sedanje valorizirane vrednosti nepremičnine. Če pa prodajna cena nepremičnine ne bi dosegla niti 2/3 prometne vrednosti nepremičnine ob sklenitvi pogodbe, pri čemer se v tem primeru prometna vrednost enači s sedanjo valorizirano vrednostjo hiše oz. stanovanja, je podan razlog za razveljavitev pogodbe.

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

Nepozabni ostanejo Hrastničanom vtisi zadnjih mesecev in dni nekdanj oholega nemškega gospodarstva. Ne samo prepovedano poslušanje radijskih poročil in zveze s partizani, že samo tekmovalne nadute nemške gospode v večji prijaznosti in popustljivosti do manjvrednih državljanov slovenske narodnosti, ki so jo poprej dosledno zanikali, nas je moglo in moralo prepričati o skorajšnjem neizbežnem razsulu mogočnega nepremagljivega nemškega rajha. Napete vajeti so začele popuščati. Nervozno pritiskanje kljuk, ki naj bi končno le na široko odprla vrata do partizanov ali vsaj do skromne zveze z njimi. Toda povsod vrata s sedmimi pečati, preveč je bilo trpljenja, preveč izdajstva med lastnim narodom. In kdo bi potem še zaupal zahrbtnemu tujcu, neizprosno stremočemu za tem, da čimprej uniči in iztrebi naš narod. Tako do februarja 1945.

Takrat je pozval župan Titz nekega občinskega uslužbenca ter mu ukazal zažgati vse važnejše dokumente in spise, zaključiti blagajniške knjige, pospraviti pisalne stroje. Na pripombe nastavljenca, da spominjajo ti ukrepi na konec, mu Titz zaupa, da je dobila vojaška komanda nalogo, minirati rudnik, tovarne, šole, mostove in druge važne objekte. Čim pride povelje, se mora vse uničiti. Na nastavljenčev protest in zahtevo, da mora to na vsak način preprečiti, prizna Titz, da je to možno le s sodelovanjem 30 — 50 zanesljivih ljudi, pod vodstvom treznega in razsodnega človeka. Na predlog, da bi bil ta človek Malovrh Karl starejši, pristane Titz na sestanek z njim zaradi posvetovanja. Pri tem Podreniku sta se dogovorila, da o na-

klepih nemške oblasti obveste OF, ki naj bi dala v kritičnem momentu moštvo na razpolago. O sklepu obvesti tov. Podrenik Salamon Antona, ki takoj skliče sejo. Ker bi dogovor po posredovanju težko uspel, povabijo partizani župana Titz na sestanek. Da se Titz ne kompromitira, se odločijo tov. Pevec Zdenko, Salamon Alojz, Bojan Rinaldo in Petek priti direktno v center Hrastnika k tov. Podreniku.

Akcija je bila silno tvegana že z ozirom na župana, ki je bil končno le Nemeč, poleg tega je bil sestanek v največji bližini šole, ki je bila polna nemškega vojaštva.

Po končanem sestanku so naši štirje partizani naleteli nad Logom na zasedo zloglasne »Bergkompanije«, ki jih je sprejela z močnim ognjem. Poučeni so odreveneli v nemi, boječ se izdajstva. Odposlanci so se razkropili na vse vetrove. Ker je v noči rahlo deževalo, je tov. Salamon nad Jenkovim kamnolom v Bobnu izgubil ravnotežje in zdrknil po skalovju v globino. Gostoljubno ga je sprejela tov. Oberlinderjeva, ki mu je skrbno nego v treh dneh izlečila izvinjeno nogo. Titz pa je prvič poslal ponesrečenemu cigarete.

Za vzpostavitev zveze med partizani in nemškimi častniki smo potrebovali pripravne rafinirane in pogumne ženske. Ravno v tem času pa se je pojavila iz taborišča došla tov. Zinka Čibi—Orožim. Stavila se je na razpolago OF.

Zdenko ji da ukaz, naj takoj stopi v stik z nemškimi častniki. Po prizadevanju tov. Podrenika in s pomočjo gostilničarja Dolinška se ji to posreči. Prvi sestanek je bil v kinu.

NAGRADNA KRIŽANKA

SESTAVIL IN NADISAL KARL DREMEL	SUROVINA ZA STEKLENO MASO	PRVA MOHAMEDANSKA DINASTIJA KALIFOV	PADAVINA	ABEL TASMAN	△	SUROVINA ZA STEKLENO MASO	HAZARDNA IGRA	TRD KAVČUK	TUJA ČASOPISNA AGENCIJA	DRŽAVNA BLAGAJNA	KEM.ZNAK ZA DUŠIK	STEKLENI ODPADKI	NASPROTJE OD PRAKSE T	GEOMETRIJSKO TELO	KEM.ZNAK ZA FOSFOR	DALJŠE CASOVNO OBDOBJE	APNENCEVA USEDLINA V PODZEMSKIM JAMAH	PRIPADNIK STAROZIDOVŠKE VERSKE SEKTE	ZVEZNA DRŽAVA V ZDA		
	SUROVINA ZA STEKLENO MASO					SUROVINA ZA STEKLENO MASO															
	ZIDNA OBLOGA					FRANCOSKI KOMPONIST DEL ŽELEZ POSTAJE		B							REKA V FRANCIJI						
	NERESNICA					ŽENSKO IME SERGEJ KRAIGHER									A						
	ZAPOREDNI ČRKI V ABECEDI					SUROVINA ZA STEKLENO MASO			INDIJSKI DENAR								PRIPADNIK STAROZIDOVŠKE HRVATSKE POKRAJINA				
	KEM.ZNAK ZA TANTAL					OČENJEVALEČ REČENIZOR OSJE GNEZDO			GORJAČA, BET					AVT.ZNAK ZA NIZOZEMSKO			IME REFORMATORJA HUSA		KEM.ZNAK ZA URAN		
	MOŠKO IME					STAROGRŠKI KIPAR AZIJSKI POLOTOK				S									CELZIJ		
	MESTECE V BOHI KOTORSKI					△	SEKRETAR MEST. KOM. HRVATSKEM TEJAZK LJUBLJANE (FRANČEK)	MESTO NA HRVATSKEM (ALKA)												KEM.ZNAK ZA KALIJ	
	△	SUROVINA ZA STEKLENO MASO	IVAN RIBAR MUSLIMAN. DUHOVNIKI			AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA (PATRICIA)	NENORMALNA DELOVANJA INDOZEJSKI ŠAHIST							ROJSTNO MESTO KARLA MARXA	GOSPOŠEČ, GIZDALIN					Y	
	POROKI							VRSTA REŠEVALNEGA ČOLNA					TOMAŽ HREN			ŠPANSKO MOŠKO IME	△	VIŠINA		MESTO V SEVERNI FRANCIJI	RADO MURNIK
	IVAN MAŽURANIČ																			C	
	RAZLIČICA INAČICA																			CENTRALNI ODBOR	
	LOŠČ, SKLENINA																			KEM.ZNAK ZA JOD	
	KOKOŠKA, PUTKA					△	PODVODNA SKALA													AFRIŠKI PTIČ, WINE LETA	

V današnje križanko smo vneli nekaj surovin, ki jih uporabljamo za stekleno maso. Med reševalce, ki nam bodo poslali pravilne rešitve, bomo z žrebom razdelili pet nagrad v vrednosti 65 N-din.

Rešitve pošljite do sobote 18. 3. na naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, STEKLARNA HRAST-

NIK. Na kuverti označite: Nagradna križanka.

Za februarsko nagradno križanko »NASI IZDELKI« smo prejeli rekordno število rešitev: 109. Komisija, sestavljena iz reševalcev in uredništva, je izzrebala naslednje reševalce, ki prejmejo:

Gabrič Zdravka 20 N-din
Knez Alojz I 15 N-din
Klenovšek Franc, upok. 10 N-din
Smagelj Stane 10 N-din
Blaško Viktor 10 N-din
Pravilna rešitev februarske križanke:

VODORAVNO: dračje, amba, tulpa, Voranc, Niagara, Er, pedi-

kira, pristave, upi, rman, atol, Andrej, Odra, žardinera, koala, Te, emir, en, Col, trn, on, zračnica, kapra, IK, K, krožnik, škodla, KR, Ono, Aiken, Radion, O, laz, C, Cadiz, Senta, trg, natega, ata el, ral, gorivo, A, RJ, test, vaza, esen, solnik, Aco, trta, Mica, Trenta, plošča.

OBVESTILO

Centralni delavski svet podjetja je dne 28. 2. 1967 razpisal volitve v CDS in Svete EE.

Volitve bodo 30. marca 1967.

Podjetje je razdeljeno na volilne enote.

V CDS se voli 19 članov, od tega izvoli notranji obrat 9 članov, energetika in pomožne delavnice 2 člana, brusilnica in slikarnica 4 člane, skupne službe 4 člane.

V svet EE notranji obrat 14 članov, v svet EE pomožne delavnice in energetika 7 članov, v svet EE brusilnice in slikarnice 9 članov, v svet EE skupne službe 9 članov.

Zbori delovnih ljudi na katerih se bodo predlagali kandidati in sestavljale kandidatne liste bodo od 15. do 16. marca 1967.

Člani delovne skupnosti udeležite se zborov in predlagajte v samoupravne organe tiste člane, ki bodo kos nalogam ki jih pred podjetje postavlja samouprava in družbena reforma.

Na sliki člani moškega pevskega zbora Svoboda II. v svojem novem lokalu. V nedeljo 26. 2. 1967 je imel zbor svojo letno konferenco; o njej vas bomo seznanili v naslednji številki Steklarja.